

BROEN

KATOLSK KIRKEBLAD NR. 5 - 2005

Bispeordinasjonen av

Bernt Eidsvig

Hva er biskoper opptatt av?

Det fortelles at da Bernt Eidsvig ankom Oslo i juli på sitt første besøk rett etter offentliggjøringen av hans utnevning, var det første journalisten spurte ham om hva han mente om kjønnsnøytrale ekteskap. Først etter en stund kom han på at det var passende med en gratulasjon til den nyutnevnte Oslo-biskop.

Det er ikke noe å si på det; det er ikke journalisters oppgave å gratulere sine intervjuofre. Og det er også helt greit at han spurte om homoekteskap; her hadde jo både samfunnet, politikere og valgkampen satt dagsorden. Det hadde avtroppende biskop Gerhard Schwenzer også gjort i mai, ved å la Kommisjonen for Rettferdighet og Fred målbære Kirkens syn på saken. Biskop-elekt Bernt fulgte da også opp ved å undertegne på en bred tverrkirkelig appell, og i et intervju kort etter kalte han den foreslåtte lovendring «en juridisk fiksjon som disse politikerne kan skjenke kvarandre» og at for katolikker er «tanken om kjønnsnøytrale ekteskap absurd».

De fleste (kanskje alle?) intervjuene hadde en klar overvekt av gode, relevante og interessante spørsmål, og svar som så ut som om de kunne være den ekte vare. Noen journalister var riktignok særlig opptatt av eldre karameller, og spurte om de forskjellige tradisjonelle aspekter ved det pleier å interessere seg for, bl.a. sex. Det pleier gjerne å ende med at man på trykk gir inntrykk at det er kirkens

folk, og ikke reporteren, som har sex på hjernen. Det var litt mindre av dette enn vanlig. Noen av oss husker den gangen for noen år siden at en av våre ordenssøstre måtte oppleve å se sitt intervju slik vinklet på trykk at leseren kunne få inntrykk av at hun stort sett flakket hvileløst bortetter korridorene og grunnet over sølibatets fordeler og ulemper.

Men hva er biskoper opptatt av? De dagsaktuelle problemstillinger? Ja. Og de evige. Det evige budskap får konsekvenser for de tidsbestemte problemstillinger. Man kaster seg ut i det tidsaktuelle, fordi det tidløse maner oss til det.

Biskopers oppdrag, og dermed det som skal være deres anliggende, er å forkynne budskapet og å veilede. Biskop Schwenzer minnet om det med apostelens ord i sin preken under bispevielsen 22. oktober: «Forkynn budskapet i tide og utide, vis hver og en til rette med en lærers tålmodighet og klokskap.» Oppgaver for gode hyrder.

Naturligvis er det mulig å sammenfatte det kristne budskap i de tabloide format, Den Hellige Ånd klarte det ganske bra i Johannesevangeliet: «Så høyt elsket Gud verden, at han gav sin enbårne sønn til pris, - for å frelse fra undergang alle som tror på ham, og gi dem det evige liv til eie.» Slike sammenfatninger finner vi flere steder i Det nye testamente.

Pressen forstår ikke sin oppgave som å være mikrofonstativ for biskoper. Det er sjelden gjennom avisene at vi får fullstendig oversikt over hva kirkeledere brenner for, hvordan de ser mer helhetlig på sitt kall og sine oppgaver, eller nøyaktig forståelse for deres prioriteringer og hvordan de vektlegger det ene og det andre i forhold til hverandre. Når vi kan lytte mer direkte til hans ord, eller lese dem i sin sammenheng, det er da vi forstår best.

Oslos nye biskop har gitt oss en god begynnelse ved sin første preken, i hans domkirke. Han spurte: «Hva ønsker vi for Kirken i vårt land? Hva kan vi gjøre for den? Et enkelt svar: Det er Den hellige ånd som skal gjøre det. Men Ånden kaller oss til bønn og til gjerning. Og så er svaret ikke så enkelt allikevel.» Så gjøv han løs på spørsmålene, med en rekke svar, og ansatser til svar. Og prekenen finner du på s. 8.

Les den selv – vi skal ikke sammenfatte noen ting her i lederen. Biskopens preken trenger ikke noe forklarende mellomfilter. La ham selv fortelle hva han er opptatt av. Kanskje vi andre finner ut at det vil sanneligvis også være opptatt av.

BROEN - Katolsk kirkeblad hvori opptatt «Klippen» (Midt-Norge, 1950-78) og «Stella Maris» (Nord-Norge, 1950-68)

Utgis av: Norsk Katolsk Bisperåd.
Nr. 5. 2005 Årg. 46. ISSN 0804-9297
Oslo Katolske Bispedømme Tlf.: 23 21 95 00
Trondheim Stift Tlf.: 73 52 77 05
Tromsø Stift Tlf.: 77 68 56 04

Adresse: Akersveien 5, 0177 Oslo
Faks: 23 21 95 01
E-post: broen@katolsk.no
WWW: www.katolsk.no/broen

Redaksjonssekretær:
Kristine Dingstad (KD) (firs.-ons.)

Redaktør: Fader Claes Tande (CT)

Korrespondent Nord-Norge:
Thomas Sivertsen (TS). Tlf.: 75 56 34 81
Midt-Norge-kontakt:
Stiftskontoret Tlf.: 73 52 77 05, Faks: 73 52 87 90

Redaksjon:
Sr. Anne Bente Hadland OP (ABH)
Per Einar Odden (i permisjon) (PEO)
Heidi Haugros Øyma (HHØ)
Gunnar Wicklund Hansen (GWH)

Grafisk utforming:
Peter Bjerke

Broen takker!

I perioden 1. august til 17. oktober 2005 har vi mottatt kr. 51 589,50 fra våre lesere. Det betyr at vi hittil i år har mottatt gaver på til sammen kr. 195 254,50. Tusen hjertelig takk til alle givere!

Forsidebilde:
Biskop Gerhard Schwenzer
vigsler Bernt Eidsvig i
Trefoldighetskirken.

Trykk:
JMS Mediasystem AS
Tlf.: 22 63 64 00

© BROEN/RADEK DOUPOVEČ   Opplag: 18.200

Biskop Bernt Eidsvig:

Arbeidet, ikke æren skal mine krefter være viet

Lørdag den 22. oktober 2005, klokken 12.00, ble Bernt Eidsvig ordinert til biskop. Klokken 17.00 samme dag tok han Oslo Katolske Bispedømme i besittelse.

I sin preken ved seremonien i St. Olav domkirke lørdag ettermiddag, holdt biskop Eidsvig følgende preken:

Ved et bispeskifte er det naturlig å spørre: Hva kan den nye biskop gjøre for sitt bispedømme? Hva kan han gi den lokale kirke? Strekker hans krefter til for oppgaven? Og det er berettiget å spørre slik. Roma har etter en lang og omstendelig prosess forsøkt å finne frem til den rette mann. Om han virkelig er det, vil vise seg med tiden.

Den biskop som er valgt stiller seg de samme spørsmål, med et visst mål av angst og beven. Er jeg moden for oppgaven; er jeg sterk nok; er jeg sterk nok i troen? La oss se på mulige svar. Hva kan jeg si dere – som spør? En ting, helt sikkert: Da begynner jeg ikke med det jeg er eller det jeg kan, men med det jeg vil. Derfor har jeg tatt valgsproget: *Labori non honori*. Arbeidet, ikke æren skal mine krefter være viet. Jeg vil bruke hele min tid, alle mine evner, alt hva Gud gir meg, for dere – for dette bispedømmet. Det er et løfte, men det er usikkert hvor meget det er verd, for en biskop er ikke alene om oppgavene. Bare hvis de troende og han ser i den samme retning, kan bispedømmet ledes riktig. Og denne retning er Gud. Det er han som skal føre oss.

Evangeliet forteller om et stort under. En liten gutt gav Jesus fem brød og to fisker som sitt bidrag for å mette en stor menneskemengde i ødemarken; de andre gav ingenting. Vi tenker på det Jesus gjorde som underet, men det begynte med gutten. For å bruke

Biskop Bernt Eidsvig med sine to forgjengere John Willem Gran O.C.S.O. (t.v.) og Gerhard Schwenzer SS.CC. (t.h.), etter innsettelsen som biskop av OKB.

en symbolsk formulering, stiller jeg mine brød og fisker til rådighet for Den katolske kirke i Norge, i håp om at Kristus vil gjøre meget ut av det jeg synes er lite. Jeg var ikke ved godt mot da jeg mottok utnevnelsen, fordi jeg var opptatt av mine begrensninger: hva jeg ikke kan og hva jeg ikke vet. Nå er jeg optimistisk, fordi så mange av dere har sagt at dere vil be for meg, at dere vil arbeide sammen med meg, og jeg merker at deres positive holdning lover godt for tiden som kommer. Nå er jeg opptatt av alt dere kan, med Guds hjelp.

Jeg ber dere huske det følgende: Kirken har bare det dere gir den. Av overnaturlig art: bønn, deltagelse i gudstjenstefeiring, og av naturlig art:

tid, arbeide, økonomiske midler. Det er ingen som ber istedenfor dere, som kommer i Kirken istedenfor dere; det er ingen som er generøse med penger og arbeidsinnsats på deres vegne. Vi blir alle bedt om å følge det eksemplet en liten gutt i evangeliet har gitt oss. Med det vi gir begynner det uforklarlige ved Oslo katolske bispedømme – det fortsetter med det Kristus gjør ut av det. Av lite gjør han meget. I troen skal det skje.

Bispeordinasjonen:

En festdag

Ordinasjonen av Bernt Eidsvig som biskop fant sted i Trefoldighetskirken i Oslo. Ca. 1200 troende deltok i messen, som varte i underkant av to timer.

Det var et sjeldent syn i Oslos gater da ca. 100 prester, diakoner og korherrer, 13 biskoper og 20 ministranter gikk i prosesjon fra St. Olav domkirke og ned Akersgaten. De trådte inn i Trefoldighetskirken til salmen *Guds kirkes grunnvoll ene*.

De tre konsekreerede biskoper var biskop Eidsvigs to forgjengere i Oslo Katolske Bispedømme Gerhard Schwenzer SS.CC. (1983-2005, hovedkonsekretor) og John Willem Gran O.C.S.O. (1964-1983), og Stockholms katolske biskop Anders Arborelius OCD. Seremonimester var mag. Anton Höslinger Can.Reg., som er Eidsvigs etterfølger som novisemester i Klosterneuburg i Østerrike.

Gjester

En rekke gjester var til stede under høytideligheten.

Blant celebrantene var abbedene Bernhard Backovsky (Stift Klosterneuburg), Maurice Bitz (abbed-primas for konføderasjonen av augustinerkorherrer) og Anthony Maggs (tidligere abbed-primas), biskopene dr. Maximilian Aichern OSB (Linz, emeritert), Johannes Gijzen (Reykjavik), Józef Wrobel SCJ (Helsinki), Czeslaw Kozon (København), Hans Ludvig Martensen SJ (København, emeritert), William Kenney CP (hjelpeskop, Stockholm), Georg Müller SSCC (Trondheim), Gerhard Goebel MSF (Tromsø), Franz-Josef Bode (Osnabrück), korherrer fra Stift Klosterneuburg og prester fra Oslo katolske bispedømme og fra andre steder.

Erkebiskop Giovanni Tonucci representerte pave Benedikt XVI under ordinasjonen.

Blant de spesielt inviterte gjester var representanter for norske myndigheter, fra det diplomatiske korps, fra andre trossamfunn i Norge, blant andre Oslos

lutherske biskop Ole Christian Kvarme, og Eidsvigs nærmeste familie.

Særskilte gjester fra det katolske utland var baron Georg Freiherr von und zu Brenken (president for Bonifatiuswerk) og Dorothea Olbrich (leder for St Ansgarius-Werk Osnabrück und Hamburg).

Det katolske Norge var særskilt representert ved forstanderinnene for ordenssamfunnene, ordenssøstre og -brødre, menighetsrådsledere, representantene i Pastoralrådet, kirkelige assistenter, rektorer ved katolske skoler, representanter for katolske organisasjoner og ansatte i bispedømmets administrasjon.

Preken

I sin preken under messen sa biskop Gerhard blant annet til sin etterfølger:

"Og du, min kjære bror Bernt som Herren har utvalgt, du bør betenke at du er utvalgt blant mennesker for å være menneskers talsmann i de ting som hører Gud til. Bispeembedet er ikke noen personlig opphøyelse. Det er et oppdrag, og en biskop skal se på seg selv som en tjener, ikke som en hersker. For ifølge Mesterens bud skal den som er størst, være som den minste, og den som er Herre, skal være som en tjener. Forkynn budskapet i tide og utide, vis hver og en til rette med en lærers tålmodighet og klokskap. Be og ofre deg for det folk som er deg betrodd, og streb etter å nedkalle Kristi mangfoldige nådegaver fra hans overveldende skatter."

Biskop Eidsvig mottok ordinasjonen ved håndspåleggelse fra de 13 celebrerende biskoper.

Mottagelse

Etter den høytidelige messen var det mottagelse i lokalene til Kulturdepartementet i Akersgaten, med servering av kaffe og kaker til de mange fremmøtte. Biskop Bernt mottok en rekke håndtrykk og velkomsthilsener fra gratulanter som sto i kø.

Biskop av Oslo

Kl. 17.00 ble biskop Eidsvig høytidelig innsatt som biskop av Oslo Katolske Bispedømme og kunne ta sin domkirke i besittelse.

Og som biskop av Oslo ble dagen avrundet med festmiddag i Mariagården i Akersveien for spesielt inviterte.

Bispevielsen ble også vist direkte på internett og på storskjerm i St. Josephs kapell. På www.katolsk.no finner du fremdeles visningen av bispevielsen og også en gratulasjonsprotokoll.

Biskop Eidsvigs våpenskjold

Våpenskjoldet med grønn bispehatt og seks dusker i tre rekker på hver side samt et gyllent bispekors, viser biskopens hierarkiske stilling og oppgave.

Skjoldet er firedelt. Oppe til venstre og nede til høyre ser vi Oslo Katolske Bispedømmes våpen (Olavsøksene). Oppe til høyre og nede til venstre finner vi Stift Klosterneuburgs våpen, delvis tildekket av den blomstrende Aronstav (4. Mos. 17,16-28).

Biskopens valgspråk er *LABORI, NON HONORI*, og kan oversettes med *ARBEID, IKKE ÆRE*. Dette er en kortversjon av "Labori, non honori omnes vires meae sacrentur" som kan oversettes med "Arbeidet, ikke æren, skal mine krefter være viet." Valgspråket er nedarvet fra Friedrich Gustav Piffel, prosten av Klosterneuburg (1907-1913) og senere kardinalerkebiskop av Wien (1913-1932).

Litt statistikk ved et bispeskipte

BISKOP GERHARD SCHWENZER overtok som Oslo-biskop i november 1983. I løpet av de 22 årene som er gått til biskop Bernt Eidsvig tok over, er det skjedd meget. Det er ikke slik at statistikk alltid forteller det viktigste, men noen fakta kan være interessante.

Oversiktene som følger gjelder de nevnte år, eller de nevnte stikkdatoer. Utgangspunkt er de opplysninger som er rapportert av Oslo Katolske Bispedømmet til Vatikanet, men det er unntak.

For antall katolikker i OKB pr. i dag, har vi av forskjellige grunner foretrukket en beregning av det reelle antall (ikke det langt lavere antall som det offentlige vil ønske å utbetale det lovbestemte tilskudd for, som i beste fall blir omtrent halvparten).

ANTALL KATOLIKKER	Pr. 31/12 1982, og i prosent av folkemengden		Lavt overslag pr. 31/12 2004, og i prosent av folkemengden	
	14648	0,49 %	75000	1,83 %

ANTALL PRESTER I OKB	Pr. 31/12 1982 – antall katolikker pr prest		Pr. 22/10 2005 – antall katolikker pr prest	
	49	299	54	1389

De følgende tall er fra Vatikanets statiske årbok, og er kun retningsgivende fordi de gjelder hele Norge, også de ca 10 prosent av katolikkene som bor i Trondheim eller Tromsø stift.

TALL FOR NOEN SAKRAMENTER	I løpet av 1983 (hele Norge)	I løpet av 2003 (hele Norge)
Barnedåp (opp til 7 år)	266	713
Voksendåp (over 7 år)	11	54
Ekteskap mellom to katolikker	41	80
Ekteskap mellom katolikk og ikkekatolikk	47	73

Det er viktig å merke seg at det nå er langt flere katolikker bosatt i Norge som drar til sine hjemland for å bli døpt enn det var på tidlig 1980-tall. Det samme gjelder også for ekteskap.

CT

Kjære venner,

i forbindelse med min avskjed som biskop for Oslo Katolske Bispedømme har jeg mottatt mange tegn på takknemlighet for min tjeneste blant dere. Det har grepet meg, og jeg sier hjertelig takk.

Jeg skal også i fremtiden ha hver og én av dere i mine tanker og i min forbønn under den daglige eukaristifeiringen. Jeg håper vi ses ennå oftere i tiden som kommer.

Hjerteligst
+ Gerhard Schwenzer

Glimt fra den store festdagen

Foto: BROEN/Radek Doupovec

Et sjeldent syn i Oslos gater. Geistlig prosesjon fra St. Olav domkirke til Trefoldighetskirken – i skikkelig ruskevær.

Over 100 prester og diakoner deltok i messen.

Nuntius leste på latin dokumentet fra pave Benedikt XVI som utnevner Eidsvig til biskop.

Prostrering under Allehelgenslitaniet.

Biskop Bernt bak alteret i sin domkirke St. Olav, under seremonien der han ble innsatt som biskop av OKB.

Oslos lutherske biskop Ole Christian Kvame var hjertelig til stede.

Preken i første messen som biskop av Oslo Katolske Bispedømme

Søndag 23. oktober feiret biskop Bernt Eidsvig sin første messe som biskop i St. Olav domkirke. Vi bringer her hans preken.

For noen år siden ble jeg bedt om å svare på et vanskelig spørsmål: Hvordan former vi de neste generasjoner katolikker i vårt land? Et spørsmål jeg har måttet komme tilbake til i de siste uker. Hva ønsker vi for Kirken i vårt land? Hva kan vi gjøre for den? Et enkelt svar: Det er Den hellige ånd som skal gjøre det. Men Ånden kaller oss til bønn og til gjerning. Og så er svaret ikke så enkelt allikevel. Hvem mener vi at vi er; hva er vår oppgave i Norge?

Det finnes to hovedlinjer i vår tradisjon: 1) Vi er her for å ta vare på de

utenlandske katolikker som tilfeldigvis er kommet hit, og deres barn – og de konvertitter som på eget initiativ har tatt skrittet over til oss. 2) Vi er her som misjon. Her må vi foreta et bevisst valg. Det 2. vatikankonsil gir oss ikke så meget av et valg: Kirken er i sitt vesen misjon. Apostlene ble himmelfartsdag sendt ut i hele verden, og deres oppdrag gjelder til verdens ende. Vi er en del av denne utsendelse.

Hva betyr det at vi er misjon? For vi har, i respekt for Den norske kirke og andre kristne kirkesamfunn, for lengst gitt opp å forsøke å vinne konvertitter fra deres rekker. Ved dette vil jeg naturligvis ikke røkke, men fremholde at det ikke nødvendigvis betyr at vi skal gi opp å vinne konvertitter. Tvert imot, vi bør vinne mange konvertitter, i ordets egentlig betydning – omvendelse.

Andelen av religionsløse mennesker i vårt land stiger. I byen forblir en fjerdedel av barna udøpt, vi ser at usunn religiøsitet brer seg, fra esoterisk praksis til satanisme. Vi skal heller ikke glemme at det er et stort frafall i våre egne rekker, i praksis i det minste. Sammenligner vi tallene for registrerte medlemmer med opplysninger om praktiserende katolikker, ser vi en stor avstand, en voksende avstand.

Mot denne bakgrunn finner jeg det umulig å avfinne seg med bare å bruke kreftene på dem som kommer av seg selv. En slik innadvendt kirkeforståelse vil lett få et sekterisk preg. Når vi bruker ordet misjon i Norge, gjør vi oss muligens forestillinger om å kopiere det enkelt begeistrede bevegelser kaller evangelisering. Ikke et ondt ord om det, men det er ikke mer enn en

metode for å nå mennesker med det kristne budskap. Før vi bekymrer oss om hvordan vi skal misjonere – eller evangelisere – la oss tenke igjennom hvilken misjon vi taler om.

Ved tilstedeværelse

Vår misjon i Norge er å uttrykke den katolske lære og praksis i hele dens fylde. Men like viktig som bevisst utadrettet virksomhet er et velsignelsesrikt nærvær. I Norge deler ikke vår kirke en videre katolsk tradisjon med et livskraftig ortodoks eller anglikansk nærvær. Disse kirker er så små at de ikke figurerer i folks bevissthet. Vi er derfor alene om å kunne tilby en fullstendig – og ikke selektiv – liturgi.

Videre, noe man nesten må være konvertitt for å se betydningen av: autoritet. De som stiller spørsmål til Den norske kirke, må se sin adressat nøye an. Oslo biskop og Nidaros biskop vil sikkert begge gi gode svar, men ikke de samme svar, og det er uklart med hvilken myndighet de taler. I de siste uker har jeg vært igjennom så mange intervjuer at det kan være farlig for helsen. Alle journalister spør hva jeg mener om diverse kontroversielle spørsmål; hele tiden er poenget hva jeg mener. Det er nettopp det det ikke er. Jeg forsøker å si at jeg er katolikk fordi jeg deler Kirkens tro og at jeg ikke kunne motta utnevnelsen hvis jeg ikke gjorde det. Våre biskoper og prester er forpliktet til å svare på den universelle kirkes vegne, også når de personlig måtte være i tvil om eller uenige i Kirkens lære. Vi kan henvise til en teologisk og filosofisk tradisjon som leder Kirken til å lære som den gjør. Jeg er klar over at dette oppleves som en tvangstrøye for en del katolikker. For oss som er kommet til Kirken, er dette en befrielse.

Jeg har sagt at vår misjon i Norge er å være til stede med den katolske kirkes lære og praksis i hele dens fylde. Hva skal vi da legge vekt på?

Pionerene i det kirkelige arbeide var seg meget bevisst å komme med store skatter til Norge, og de var fortvilet fordi de ikke hadde midler til å vise dem frem. Da pater Stub besøkte sin hjemby Bergen i 1858 og feiret messen på et lite loftsværelse, var han skuffet over at den

store menighet som hadde samlet seg på utsiden, ikke fikk plass. Det var trangt; det var trist. Hvorledes skulle han overbevise bergenserne om katolisismens storhet? På dette loftet ble tanken om å bygge den store St. Pauls kirke unnfanget. Det tok ham og andre lang tid og mange kollektreiser – og først etter 100 år var kirken full og til slutt for liten – men de kunne vise frem Kirken i sin skjønnhet.

Hvis vi ser på norske katolikkens visjoner fra denne tid, vil de virke urealistiske på oss. Der var mange skuffelser; ofte ble resultatene annerledes enn de hadde forestilt seg, men vi kan fastslå at uten deres nesten dumdristige mot, hadde det stått dårlig til med oss i dag. Gud gir oss visjoner, men heldigvis korrigerer han dem også.

I Halden fikk sogneprest Blancke tegnet en kirke som kunne romme hele byens befolkning, 10 000 personer. Underet var at han klarte å bygge en tredjedel av den. Ved søndagens messe sang han alle korets deler selv, spilte på et harmonium som var plassert under alteret, og ringte med en sakramentsklokke som var festet til den ene foten. Det er vanskelig å la være å smile av dette, men jeg spør meg selv om Blancke har noe å lære meg. Han visste i et hvert fall at ingen anstrengelse var for stor for messefeiringen.

Posering med OKBs prestestudenter etter seremonien i St. Olav domkirke lørdag ettermiddag den 22. oktober. Biskop Eidsvig med biskopene (f.v.) generalabbed i Klostereuburg Bernhard Backovsky, John Willem Gran O.C.S.O. og Gerhard Schwenzer SS.CC. Prestestudentene er f. v. Marius Benedikt Horn, Per Einar Odden, Fredrik Hansen, Ragnar Leer Salvesen, Pål Bratbak, Nguyen Duc Khiem og Nguyen Thanh Phu.

Hvis noen skulle være engstelig for at vår liturgi kunne føre til unødige estetisering, så er det selvsagt en teoretisk fare for det, men ikke hvis den feires som den skal. Pave Johannes XXIII uttrykte en økumenisk visjon for Det 2. vatikankonsil, som vi kunne gjøre klokt i å minne oss selv om en gang iblant. Han taler nettopp om liturgien:

”Når vi har fjernet alt det som fra menneskers side stiller seg hindrende i veien for de kristnes gjenforening, vil vise frem Kirken i all dens skjønnhet og si til våre adskilte medkristne, ortodokse, protestanter og andre: Se brødre, dette er Kristi kirke. Vi har gjort vårt beste for å være tro mot den. Kom – her er en vei hvor vi kan møtes, en vei tilbake. Kom og innta den plass som for så mange av dere var deres forfedres plass.”

Nærværet hadde en annen side; Kirkens omsorg for de nødlidende. For 125 år siden, ganske nøyaktig, ankom Elisabethøstrene Serapia, Klaudia og Adelharda Hammerfest. De kom fra trygge katolske omgivelser til Kirkens nordligste og muligens minste sogn. De løp ikke rundt i byen og talte om sin tro i utrengsmål; de misjonerte ved å praktisere det de

trodde på. Hver dag laget de suppe til 24 fattige barn, de påtok seg hjemmesykepleie, rensket verkefingre og trakk tenner. I 1882 åpnet de landets første katolske sykehus, det første av mange. Siden den gang har det sosiale engasjement vært en del av vår stille misjon. Det offentlige fanger opp det meste når det gjelder sosial nød, men det er ønsketenkning å tro de tar seg av alt. Fransiskushjelpen fant et forsømt felt, og gjør stadig en imponerende innsats her. Der er flere. De burde tale til vår samvittighet.

Å forme fremtiden og fremtidens mennesker... Det har alltid vært et mål for overmodige ideologer. Vi ville være overmodige hvis vi snakket om å forme fremtidens katolikker i Norge. Denne og de kommende generasjoner av troende formes av Gud, ellers var de ikke troende. Derfor vil vi høre hans ord og motta sakramentene. Det er i hele Guds folk troen lever. Den kommer ikke som et ferdig produkt via læreembedet. Det å finne levende, av Gud formede, uttrykk for troen, kan ikke delegeres oppover, til prester og biskoper. Vi former de neste generasjoners katolikker ved selv å ha tro til helt å bli formet av Gud. Når vi blir det – uten unnfalighet og kompromisser - er Gud selv fremtiden.

Bernt Eidsvig overtok som biskop av Oslo Katolske Bispedømme og kunne sette seg i sin bispestol i St. Olav domkirke under en seremoni lørdag ettermiddag den 22. oktober. Dagen etter holdt han sin første preken i domkirken.

St. Elisabethsøstrene

125 år i Norge

Den 13. oktober var det 125 år siden de første St. Elisabethsøstrene kom til Norge, nærmere bestemt til Hammerfest. Jubileet ble også markert på Nordstrand i august. Broen gjengir her, lett forkortet, jubileumsberetningen som ble opplest i den anledning.

Kronikken for Hammerfest katolske menighet begynner med året 1878. Den første dato er presten Clemens Hagemanns utnevning. Før han ankom, var det intet uten et halvferdig hus og ingen menighet uten forgjengerens mor. Man undres derfor når det i desember 1878 allerede omtales 14 menighetsmedlemmer. Oppgaver i menigheten var stadig flere, derfor bestemte sognepresten seg for å finne noen ordenssøstre som kunne hjelpe ham. Pastor Clemens Hagemann gjorde sin første henvendelse til St. Elisabethsøstrene i 1879, uten at dette førte frem. Generalpriorinnen, Moder Franziska Werner i Neisse, var svært skeptisk til å sende ordenssøstre til Hammerfest. Dels på grunn av avstand og klima, dels på grunn av de små forhold, dels fordi forespørselen ikke kom fra offisielt hold, men fra en "ukjent og ubemidlet prest" – står det i Kongregasjonens historie skrevet av Mertens.

Året etter besøkte pastor Hagemann St. Elisabethsøstrene i Berlin og i Neisse. I mai 1880 var han i Neisse, hvor søstrene fortsatt var skeptiske til å sende ordenssøstre nordover, men besøket endte likevel med at man ble enig om at tre ordenssøstre, som meldte seg frivillig, skulle reise sammen med pastor Hagemann. I oktober reiste sr. Serapia, sr. Adelharda og gruppens leder sr. Claudia nordover. Reisen varte i 2,5 uke, først med tog over Malmö, Christiania og Trondheim, så med båt fra

Trondheim. De tre ordenssøstre ankom et Hammerfest med knedyp snø den 13. oktober 1880, bagasjen kom til byen først tre uker senere. Søstrene skriver innledningsvis i sin kronikk: "Mye kan ikke en gang nedtegnes. Bare én ting: Husholdersken og tjenestepiken anså oss som bortløpne fruentimmer, og behandlet oss deretter. Det verste var at vi ikke forstod ett ord, og heller ikke kunne vi snakke" (Nilsen, s. 78-79; Mertens, s. 758)

Allerede den 19. november 1880, altså bare en måned etter søstrenes ankomst til Hammerfest, kokte nonnene middag for 10 fattige barn i byen. Gryta var en rusten jerngryte som var brukt til å samle regnvann i. Denne ble skrapet ren med skarp stein. Snart økte tallet på barn som ble bispist til 24, og av dem lærte søstrene seg sin første norsk. Fra Neisse fikk søstrene matforsendelser, som de delte med andre i byen.

På den tid da søstrene kom til verdens nordligste by, var den et lite sted med noen få hus. Innbyggerne drev hovedsakelig med fiske og fiskeforedling. Folk var fattige, og de måtte bytte til seg varene de trengte. De som ikke hadde noe å bytte bort, sultet, ble syke og noen til og med døde. Andre valgte å flytte fra Hammerfest, og prøve lykken et annet sted. Men søstrene, slik det var helt fra Kongregasjonens oppstart, hadde det for øye at man skulle yte hjelp til de svakeste uavhengig av tro og stand. I Hammerfest var det, og er det fortsatt, en gjengs oppfatning at søstrenes nærvær betydde og betyr en trygghet, spesielt for de syke gamle.

Den første tiden måtte søstrene bo i prestegården. Duin nevner at: "Ved ankomsten til Hammerfest stod det verken et hospital eller et sykehjem ferdig, ikke engang et alminnelig husvære ventet på dem. Sognepresten hadde vært borte i flere måneder, hans unge kapellan hadde ikke visst hva han skulle forberede, så de første ti måneder var situasjonen med hensyn til hus og innbo meget, meget kummerlig".

Søstrene mistet ikke motet. De visste at de hadde tilbudt seg frivillig for den nye "stasjonen ved Ishavet". Offerviljen og idealismen bannlyste således enhver klage, og straks hadde man øye for den store nøden som rådde den vinteren blant fattigfolk i Nord. I første omgang begynte de med ambulanssykepleie. Denne tjenesten ytte søstrene uten å gjøre forskjell ut fra tro, sosial rang, eller andre forhold.

St. Vincents Hospital.

St. Elisabethsøstrene i Hammerfest 1925. F.v. sr. Einharda, sr. Siobiat, sr. Placida, sr. Amasia og sr. Erika.

St. Vincents hospital i Hammerfest, som våre første søstre åpnet i 1882, ble den første katolske institusjon i Norge på 1800-tallet. Søstrene kom med et for befolkningen helt fremmed uttrykk for den kristne tro og med en helt annen kultur. De ble møtt med mye skepsis. Likevel har de arbeidet innen pleie og omsorg til langt opp i etterkrigstiden. St. Vincents hospital var i drift, i god drift til og med, ja man tør trygt si: til gagn og velsignelse for befolkningen.

På den tid var det ikke bare pasienter våre søstre hadde omsorg for. De hadde også en gruppe barn som skulle holdes med kost og losji, barn fra katolske familier utenfor byen, som presten holdt skole for. Man må understreke at søstrenes innsats og stille offer helt fra begynnelsen av, er å finne i Livets bok hos Vårherre, en minnestund som denne kan ikke mer enn nevne det, nevne dem uten navn. Søstrene er ennå i Hammerfest og gjør fortsatt sin lille innsats i menighetens og ikke minst byens liv.

Søstrenes arbeidsområde ble på kort tid utvidet geografisk til andre områder hvor man spurte dem om hjelp. De tok på seg oppgaver innen omsorgsarbeidet hvor behovet var størst.

I september 1887 ankom de første Elisabethsøstrene Trondheim. Hovedoppgaven skulle være sykepleie, både rundt i byen og på det lille St. Elisabeth Hospital som skulle grunnlegges.

Søstrene påtok seg også ansvaret for undervisningen på skolen. Skolen sluttet i 1969, og i 1998 reiste dessverre de siste søstre fra byen.

Da Elisabethsøstrene i 1891 kom til Oslo, fikk de som oppgave å drive ambulansesykepleie over hele byen og menighetsskole. Senere fikk de kjøpe nabotomten, hvor de kunne bygge et aldershjem som de drev helt frem til de flyttet hit til Nordstrand, hvor det til dag fins et hjem for pensjonærer.

Allerede i 1888 var det ønske om at de Grå Søstre skulle komme til Tromsø for å overta skolen og sykepleien. Det gikk nesten 20 år innen søstrene virkelig kom til Tromsø for å bli. Huset ble kjøpt i april 1906, men de tre første søstre ankom 15. august samme år.

I 1923 tok søstrene seg av hjemmesykepleien, dvs. den ambulante sykepleien som man sa den gangen, på et nytt sted – i Harstad. Selv om holdningen hos byens jevne befolkningen helt i begynnelsen var svært tilbakeholden, ble arbeidet med tiden verdsatt av dem som kom i berøring med det. I denne byen var det også hospital hvor søstrene gjorde sin tjeneste for de syke og mest trengende. Filialen ble stengt i 1992.

I desember 1928 ankom søstre for å innrede og ominnrede huset i Tønsberg: både kapell, rom for presten og for søstrene. Siden ble det innrettet katolsk sykehus som fikk det offisielle

Kirkevigsel for St. Mikael 3. august 1958. Vi ser sr. Gabriela, sr. Servula, sr. Canisia, sr. Caecilia, sr. Rosalia og sr. Sunniva.

navnet St. Olavs klinikk. Klinikken startet med en avdeling for øre-, nese- og halspasienter, en avdeling som var den eneste av sitt slag i hele landet. Kapellet på klinikken fungerte som menighetskirke, noe som medvirket til at søstrenes historie i Tønsberg ikke lar seg skille fra selve menighets historie. Klinikken ble solgt i 1973, men søstrene gjør fortsatt tjeneste i denne byen.

Elisabethsøstrenes arbeid på Lillestrøm skilte seg fra begynnelsen av fra arbeidet på alle andre steder i Norge. Fra starten av hadde søstrene å gjøre med barn under skolepliktig alder. Barnehagen var svært populær, og ventelistene var i alle år kolossalt lange. Den ble stengt i 1979 og omgjort til et hjem for eldre søstre. I 1996 flyttet søstrene for godt fra Lillestrøm.

Situasjonen i vår provins pr. i dag ser slik ut: vi er 21 søstre i fire hus. Mange av oss er eldre søstre. Derfor er vårt apostolat litt annerledes enn for eksempel for 50 år siden. Men vi ser et behov for å være i dette landet. Mangelen på kall er for oss en utfordring som vi må takle. Vår situasjon er vanskelig. Men det er viktig å huske at ved siden av tallenes realisme står troens realisme som styrker håpet. Det er jo Gud selv som har laget programmet for kallsapostolatet, som er grunnlagt på en tillitsfull bønn: "be høstens herre". Vi vet og vi tror at alt det Gud har begynt for 125 år siden, vil Han fortsette her på norsk jord.

St. Elisabeth Hospital 1954. Sr. Xaveria, sr. Gondrama og sr. Augustina oppe på balkongen. Nede i hagen er sr. Coelestine Dunker og Moder Mathildis Kuttner som besøker søstrene i anledning visitas (en ukjent søster bakfra).

St. Frans menighet på flyttefot

- fra Lågens østbredd til Vestfold-raet på Veldretoppen!

Av Asta Lie Nilsen

Det bygges kirke i Larvik. På den unike endemorenen som innlandsisen har skapt for år og aldre siden. Omgitt av bøk og atter bøk. I mur skal den være. Rund! Og med klokketårn på tjue meters høyde!

På slutten av 1980-tallet var en liten kirkegruppe etablert i Larvik. Den kalte seg "Katolsk kirkering" og sorterte under sognepresten i Tønsberg. Kirkegruppen ble betjent av Porsgrunns sogneprest, p. Rolf Rollesen, som er fra Larvik. I 1991 kjøpte kirkeringen det gamle e-verket i Åsveien. Den ble innredet med kapell og menighetslokaler og ble betjent av p. Rolf, som var blitt kapellan i Tønsberg med spesielt ansvar for sin hjemby.

Åsveien ble et tiltalende samlingssted for katolikker i omegnen, og det trakk også til seg mennesker som var interessert i katolsk spiritualitet. Så kom vietnameserne! Det begynte å yre av liv! Var det ikke på tide at Larvik ble egen menighet? Dette skjedde 2. pinsedag 1993, og p. Rollesen ble kalt til sogneprest. Noen år etter kom Klarasøstre, og det ble kloster i annen etasje!

Nye behov

Vi tok en prat med kirkelig assistent og formann i byggekomiteen, Georg Aker.

Hvordan kom tanken om egen kirke opp for denne vesle menigheten? Er ikke dette et kjempeløft?

-Jo, det er svært, og menigheten hadde ikke kunnet greid det alene, med våre kun 300 medlemmer. Vi måtte ha biskopens velvilje. Det fikk vi! Fra da av ble det bare å vente på vår tur. Våre lokaler i Åsveien var helt sprengt, og det var klart at noe måtte gjøres.

Et nytt ankerfeste på Vestfold-raet

-Vi er mange som føler oss sterkt knyttet til det stedet som har gitt oss hus og ly i vårt første ti-år som egen menighet, det var en pionertid som

knyttet oss spesielt sterkt sammen, sier Georg Aker.

Men lokalene er definitivt solgt. Så det var ingen liten lettelse da menigheten den 26. august 2005 feiret grunnsteinsnedleggelsen. Den første konkrete liturgiske handling ble gjort, grunnsteinen er velsignet og forsvarlig sementert under det som skal bli inngangsdør til koret. Grunnsteinen består av et stålskrin som blant annet inneholder tre steiner fra Assisi. Vår patron er tross alt St. Frans!

Arbeidet i byggekomiteén

Det ble nedsatt en byggekomité med Georg Aker som leder. Han forteller:

-I en slik prosess er det viktig med personer med vyer, mot, krefter og vilje til å gjøre drømmer til virkelighet. Vi var så heldige å ha det. Jeg vil gjerne nevne Erwin Müllers entusiasme da drøm begynte å ta form. Så må hele menigheten være med og dra i én retning, og selvsagt må givergleden være stor. Vi er nå nær ved å passere en million kroner i gave fra menigheten selv, og salget av Åsveien ga oss to millioner til i egenkapital. Vi er også takknemlige for at flere menigheter har gitt oss betydelig støtte.

Byggekomiteén ble opprettet høsten 2000 med sammensetningen Erwin Müller, Georg Aker, sr. Elaine Cope (senere erstattet av Arne Sigmund Tvedten), p. Joseph Lam Cong Luong og Inger Hygen.

-Først hadde vi et positivt møte med den kjente arkitekt Sverre Fehn som ga

oss en skisse for kirke og kloster. Av ulike grunner bortfalt dette, og kansellisten anbefalte oss arkitektfirmaet HRTB, hvor arkitekt Marcin Boguslawski allerede hadde gjort en del jobber for bispedømmet (Akersveien og kirken i Drammen). Da var vi for alvor i gang, forteller Georg.

Hvorfor en rund-kirke?

-Vi ønsket å bygge noe originalt som markerer oss på den vakre tomten. Men en rund-kirke har også tradisjoner fra tidligere tider i kirkehistorien. Det var viktig!

Dere trengte vel mer ekspertise?

-Det ble nødvendig å knytte til oss en byggeleder, som er sivilingeniør Per Oscar Larsen.

Så kom en utsmykningkomité?

-Vi forespurte vår tidligere sogneprest Rolf Rollesen og ga ham frie hender til å opprette utsmykningskomité. Denne jobber godt, og jeg tror vi kan love et vakkert kirkerom! Kantor Hallvard Brattvoll er vår akustikk-konsulent.

Naturen i området er i seg selv en utfordring av dimensjoner – bokstavelig talt. Kirken er lokalisert til det store Vestfold-raet, som består av en uendelighet av steiner og flyttblokker. Tre formidable mosedeekte flyttblokker lå "midt i kirken", og hvordan kunne en nyttiggjøre seg denne enorme naturressursen – var den et problem eller en plussverdi

Den nye St. Frans kirkes grunnmur og grunnsten.

for arkitektene? Ikke lett å rikke på 40 tonn! Resultatet har blitt at de er skåret opp som man gjør med brød, og de gedigne skivene skal tjene som verdig inngangsparti mellom klokketårnet og kirken! Steinene og skivene heter i dag "Ulrikstenene" og "Ulrikskivene" til ære for kansellisten!

Liturgisk kunstuttrykk

P. Rollesen har satt sammen en utsmyningskomité som, for uten ham selv, består av Åsmund Fossum og Asta Lie Nilsen og et fjerde medlem som i høy grad gir komitéen spisskompetanse – nemlig kunstneren Ingunn Cecilie Lyng fra Oslo. Hun har skjenket oss Korsveien, en unik utførelse i billedvev. I pakt med korsveien er vevning valgt i alterbilde på fondveggen. Det består av et triptykon med brødunderet som hovedmotiv og arbeides med av Ingunn Cecilie. En kopi av Spydebergmadonnaen, laget av Petter Omtvedt, er allerede innkjøpt.

Fargene er klare og ubeskjedne, men langt fra prangende. P. Rollesen tror de vil passe godt til øvrige farger og materialbruk. Han sier det har vært en glede å arbeide med nettopp det liturgiske uttrykket. Han og menigheten er også takknemlige for de store gaver av materiell, praktisk og åndelig art som kunstneren Ingunn Cecilie lar oss nyte godt av.

Hva nå?

Nå er vi spente på når kirken står klar til første messe, Georg?

-Det er jeg også! Vi kan håpe på tidlig i mars, men jeg tror tampen brenner for det.

Hvor mye koster kirken?

-Skal vi antyde ca. 13 mill. hvis kalkylene holder? Kostnadene blir et spleiselag mellom menighet og bispedømme, og en god del blir låneopptak. Menighetshus vil komme i tillegg. Dessuten skal liturgisk kunst og utsmykning dekkes av menigheten. Giverstatistikken taler vel sitt tørre språk i form av søylediagrammer, der Larvik visst har sprenget grafene!

Man ble nødt til å barbere prosjektet for å spare kostnader. Disse pengene vil heller bli brukt til menighetshus.

Georg antar likevel at vi får en flott kirke. For eksempel fundamenteres det for et opprinnelig planlagt galleri, som vi kan oppføre senere.

Når vil menighetshuset stå ferdig, og hva er kostnadene her?

-Når kirken står ferdig, er planen at vi fortsetter med menighetshuset. Her vil vi først få ferdig toaletter/garderobe og sakristi. Økonomien avgjør videre hvor raskt det vil gå. En del avhenger også av dugnadsinnsats.

Modell av kirken.

Jeg tror det er lurt ikke å si mer enn dette i dag. Men vi kan ikke klare oss særlig lenge uten et fullverdig menighetshus. Da blir vi skadelidende. Hva menighetshuset vil koste, er vanskelig å si nå.

Hektisk!

Vi spør Georg til slutt om det ikke har vært mange hektiske dager, og om det er noe å si som en avrunding?

-Jo, det er sikkert at jeg ikke helt visste hva jeg tok til på. Faktisk utrolig mye mer enn jeg ante av både møter og telefoner. Men slikt glemmer man når det hele har kommet i havn. Jeg våger en svulmende påstand, nemlig at når hele dette katolske senteret på Veldretoppen er ferdig, har vi kanskje landets flotteste sted. Så der skal vi kose oss i framtiden. Og Erwin Müller skal tasse i tøfler til messe.

-Men for å svare alvorlig, vi gjør jo alt dette til Guds ære! Det er det viktige! Det har vært tunge stunder hvor alt ser mørkt ut, men så løfter Gud oss opp og gir oss kraft og styrke. I nærværet av Hans lys klarer vi alt!

Et vakkert, helhetlig anlegg

Se for dere et hesteskoformet bygningskompleks i en svakt skrånende

bøskog, der kirken står i midten flankert av Høysteinene kloster og menighetshuset, og der et majestetisk tju meter høyt klokketårn danner en inngangsport som vel må få menneskene som går gjennom den til å føle seg ydmyke og oppreiste på samme tid. En forkynnelse i seg selv!

"Til i dag har dette stedet vært natur", sa pater Rolf i sin preken under grunnsteinsnedleggelsen, "fra nå er stedet kultur, og mer enn det: Genius loci – stedets ånd – skal bli Guds ånd, Kristi ånd, Den hellige ånd. Den ånd som skal være her, skal vi be fram og elske fram i fellesskap. Dette er vår oppgave og vår gave: Bønn, tilbedelse og forbønn for verden."

Siste ord går til sognepresten!

Pater Joseph Lam Cong Luong, hvilke tanker har du om dagens situasjon og framtida for menigheten?

-Menigheten går inn for kirken med stor iver. Vi er alle dypt takknemlig for å få et romslig og vakkert hellig sted for vår tilbedelse, vår helliggjørelse og åndelige vekst. Gud sier:

Modell av kirken.

Dere skal være hellige, for jeg, Herren deres Gud, er hellig (3. Mos.11,45).

Jesus sier: Dere skal være fullkomne, slik som deres himmelske Far er fullkommen (Mt. 5,48). Kirkehuset er et hjelpemiddel til dette, som vi må vite å verdsette og utnytte.

-Ofte, når drømmer er blitt virkelighet, dabber iveren av. Jeg håper at dette ikke kommer til å skje hos oss. Jeg håper at iveren til å vokse i hellighet og fullkommenhet og iveren etter å vokse oss sammen som menighet bare blir enda større når vi nå snart flytter til større lokaler.

Må Gud gjennom sin nåde hjelpe oss til det!

Et kloster tar form

Av sr. Hanne-Maria Berentzen OCSO

Takene ser ut som tak. Veggene ligner vegger. Gulvet ligger trygt og godt og sier slipt betong med småstein i. Hullene i veggene er ennå litt uleselige, men vi som har sett fasadetegningene skjønner hva som skal bli dør og hva som skal bli vindu, hva som skal bli flere vinduer og hva som skal bli dør med vindu over.

Tautra Mariakloster reiser seg langsomt, men sikkert opp til gammelt bakkenivå og vel så det. Vi som bygger kloster har lært å smøre oss med tålmodighet etter å ha ventet fem år på byggestart. Men da byggestarten endelig kom i mars, fem år etter at vi så smått begynte prosessen med å forberede planlegging av nytt kloster, har vi kunnet følge synlig fremdrift uke for uke, dag for dag. Klosteranlegget er preget av komplisert enkelhet. Det så vi tydelig de første tre månedene, da travelt arbeid først og fremst besto i å kjøre bort jordmassene fra bakkekammen, grave ned, grave ut og planere, kjøre på pukk, legge isolasjon og kloakk, støpe fundamenter, deretter legge rør og varmeanlegg, og så gulv, del for del.

Klosteret er vesentlig i én etasje, bare med soveavdelingen i to etasjer, skjønt spisesal og klostergang har to etasjers takhøyde, men bare én etasje. Kirken vil rage godt over alt det andre. For å skaffe lys inn i anlegget har arkitekten laget seks indre hager i tillegg til det tradisjonelle atriet omgitt av klostergangen. For å få alt til å klaffe og få kjørt inn jord i hagene etter hvert, måtte grunnarbeidene gjøres i etapper. Etter støping var det

Takbjelkene er på plass over kapittelsalen. Til venstre ser vi kontorfløyen.

sliping, og så var det fellesferie. Det var lærerikt å se hvor grundig grunnarbeidet måtte gjøres, likesom et godt novisiat er nødvendig for klosterlivet.

Da fellesferien og nonnens årlige retrett var over, samt Olsokfeiringen med det historiske marked der Støt-tegruppen solgte uante mengder av våre produkter, ble det plutselig raske, synlige forandringer på byggeplassen. En – to – tre, og der sto tolv himmelblå søyler og lyste mot fjorden. Det så morsomt ut for et moderne kloster, men det varte ikke mange dagene før plastikken ble fjernet fra limtreet, og da så søylene, som vokste i antall, helt normale ut. Siden har trekonstruksjonene bredt seg ut i bredde og høyde. Vi er begynt å bli kjent med "rommene", går på befarings i helgene og prøver å tenke oss hvordan det blir: Rommelig eller smått? Lyst eller mørkt? Hvordan blir utsikten her og der? Kommer det sol nok inn i hagenene?

Kirken, kapittelsalen og skriptoriet (lesesalen) er (sammen med spisesalen) spesielt viktige rom i et kloster, fordi de alle har funksjoner knyttet til Guds Ord og eukaristien. Arkitekt Jan Olav Jensen har fremhevet disse rommene med ekstra takhøyde, de tre førstnevnte med høye, åpne saltak. Det var en spesiell glede å se bjelkelagene til saltakene komme på plass, og nå nylig mønsåsen. Bortsett fra kirken, for kirken har ikke fått mer enn gulv ennå, det blir siste del

i prosessen. Entreprenøren NCC har forespeilet oss at alt skulle være under tak omtrent til advent. Kranse-lag og nytt kirkeår skulle passe godt i lag. Vi gleder oss i denne spennende adventstid...

Og tusen takk til alle som støtter og hjelper oss med å bygge dette klosteret til Guds ære! Vi opplever så tydelig hvordan vårt liv her og nå det konkrete uttrykk for Guds hus bæres av bønn og velvilje fra utrolig mange mennesker. Denne velviljen har også materialisert seg i pengestøtte. Vi mangler ennå noen millioner som skal betales de neste månedene, men stoler på at vi får den hjelpen som trengs, både til bygget og til inventar, når den tid kommer. Det er utrolig å oppleve Guds og menneskers sjenerøsitet slik!

Følg med på www.tautra.no for stadige oppdateringer om og bilder fra byggeprosessen!

Klostergangen tar form.

Disse hullene er alle til vinduer i cellene.

Evige løfter

Løfteavleggelse i Hønefoss

Den 7. august var en stor og ærefull dag for St. Teresia menighet i Hønefoss. To av våre vietnamesiske søstre avla de evige løfter hos oss: Sr. Maria Cao Thi Thanh-Thuy og sr. Lucia Nguyen Thi Kim-Trang. Normalt skulle løftene vært avgitt i deres eget kloster i Nha Trang, men veien dit var alt for lang og kostbar. Blant de ca. 200 gjestene var det spesielt hyggelig å se alle søstrene fra Katarinahjemmet!

Biskop Schwenzer celebrerte sammen med p. André Marie Le Thien Vinh og de to vietnamesiske prestene Joseph Dang Xuan Huong og Don Bosco Nguyen Tan Phuc.

Sr. Maria og sr. Lucia var pyntet med hvite blomsterkranser i håret. Generalpriorinnen av Det hellige kors av Nha Trang skulle egentlig ha tatt imot de evige løfter, men på grunn av utreiserestriksjoner fra

Sr. Maria og sr. Lucia bærer fram offergavene.

Vietnam måtte hun i sitt sted sende en representant for klosteret bosatt i USA: Sr. Maria Pham Thi Men. Vi opplevde en nydelig og ualminnelig seremoni. For de tilstedeværende vietnameserne fra hele Øst-Norge var dette en spesielt stor begivenhet. De hadde derfor laget et rikelig festmåltid med vietnamesisk mat til alle gjestene.

Etter messen vigslet biskopen den nye Maria-statuen av den vietnamesiske "Maria La Vang". Den nydelige statuen er utført i hvit marmor i Vietnam. P. André og hans hjelpere har bygget fundament og baldakin til statuen, som viser Maria og barnet.

Så litt om søstrene og deres virke. Den 8. desember 2003 kom de fire søstrene barbert i sine sandaler til et vinterlig Hønefoss. De visste svært lite om norsk klima og andre norske forhold. Mange av oss var skeptiske til om dette kunne gå. Ingen av dem kunne et annet språk, og vietnamesisk er ikke hverdagskost for oss. Snart to år er gått, og de gjør seg nå godt forstått på norsk. Det er med ydmykhet og respekt vi erkjenner at vår skepsis var ubegrunnet. Søstrene er glade, vennlige og fromme, går til norskundervisning daglig ved siden av å være paters og etter hvert også våre medhjelpere. De er ekstra glade når vi har kontakt. Vi er blitt svært glade i og takknemlige for våre vietnamesiske søstre!

Turid Birgitta Folkedal

og...

Løfteavleggelse på Katarinahjemmet

Stor glede og høytid i St. Dominikus kirke da tre søstre fra Katarinahjemmet avla sine evige løfter lørdag den 3. september. Men det er ikke første gang det skjer. Forrige gang var i 1958, da søstrene Marie Kristin Steen (d. 2001), sr. Liv Due Robak og sr. Else-Marie Norland avla løftene samtidig i Katarinahjemmets kapell.

Nå var St. Dominikus kirke åstedet, og kirken var fullsatt av familie, venner og trosfeller. Biskop Gerhard Schwenzer ledet seremonien mens generalpriorinne, sr. Else-Britt Nilsen tok imot løftene.

De tre søstrene har hatt forskjellige veier til dominikanerinnenenes kommunitet på Majorstua, og veiene de følger i fortsettelsen er også ulike. Sr. Katarina Pajchel arbeider med en doktorgrad i partikkelfysikk, sr. Marthe Nguyen er engasjert i fransk og spansk katekese samtidig som

Fra mottagelsen i hagen til St. Dominikus etter messen. F.h.: Sr. Terese, sr. Katarina, sr. Maria, sr. Anne Bente Hadland (priorinne) og sr. Else Britt Nilsen (generalpriorinne).

hun lærer seg norsk, sr. Maria Junttila studerer teologi ved Menighetsfakultetet i Oslo og tilbringer studieåret 2005/2006 ved Det pavelige universitet Gregoriana i Roma.

Til sammen et solid tilskudd ikke bare til Katarinahjemmet, men også til lokalkirken, og – forhåpentligvis like solid som 58-årgangen!

ABH

Nasjonal barnekorhelg

- "Sammen vil vi løfte Hans navn!"

"Herren kommer, la oss ta imot Ham, synge for Gud, vår Far!" klang det fra ca. 80 barn (og både strupe, armer og bein var med!) da Norges Unge katolikker helgen den 23.-25. september for første gang i historien arrangerte nasjonal barnekorhelg i Oslo.

Rundt omkring i våre menigheter har det de siste årene stadig vokst frem nye barnekor. Dette er en så gledelig utvikling, at NUK ønsket å inspirere og gi påfyll til både syngende barn og ledere. Og som ønsket, så ble det!

35 flotte og ivrige barn med et reisefølge på seks like ivrige voksne, under ledelse av dirigent Sunniva Vang Kristiansen, tok turen helt fra Bergen og St. Paul menighet. Fra St. Magnus i Lillestrøm kom 15 trofaste barnekor-

Overnatting på St. Sunniva skole – tøffe jenter!

medlemmer sammen med sin dirigent Pernille Volent, og fra St. Olav i Oslo kom to barnekor under ledelse av Helge Landmark og Kristine Dingstad.

Det er mye lyd, moro og strev på en gang når så mange barn samles under samme tak – og en hel helg. Vi sang sammen, ba sammen, spiste sammen, øvde og lekte sammen. Vi fikk nye venner og ble inspirert til å fortsette med å spre sangglede og livsglede i våre menigheter.

Lørdag kveld hadde vi konsert for hverandre – og for en konsert! Her var det heiarop, trampeklapp, nervøsit, patriotisme og solidaritet i skjønn forening.

På aftenbønnen lørdag, da vi satt i py-sjamas i kirken, ledet dirigent Sunniva oss i frie forbønner. Flere av barna kom fram og ba sin lille bønn – og en av jentene hvisket Sunniva i øret at hun ikke selv torde å be, men om ikke Sunniva kunne be om at vi måtte få lov til å treffes igjen til neste år?

Søndag formiddag var vi så heldige at vi kunne invitere til barnemesse med biskop Schwenzer. Barna sang hele messen, både de faste ledd og ellers til oppbyggelse. Og biskopen utfordret oss alle til å fortsette å synge i barnekor, til Guds ære – og barna lyttet og sang. Til avslutning stilte hele gjengen seg opp i kapellet på St. Sunniva skole og sang med stor entusiasme: "Sammen vil vi løfte Hans navn!"

Barnekor er katekese, moro, glede og musikalsk og menneskelig utvikling i skjønn forening – og det er gledelig og en stor nåde at vi ser denne veksten i barnearbeidet i Norge! Denne helgen, som var et pilotprosjekt støttet av Kulturrådet, var en fantastisk inspirasjon – som stimulerte både barn og ledere til fortsatt innsats på barnekorfronten. Og ja, vi istemmer bønner om å få treffes til neste år også – og da med enda flere kor! Vi vet at det i vår og høst er startet opp barnekor flere steder i landet, og vi vil veldig gjerne synge sammen med dere en gang!

En stor takk til biskop Schwenzer, til menighe-

Lillestrøm-dirigent Pernille med små, syngende venner!

Koret fra St. Paul i Bergen imponerte under konserten!

tene som sponset korenes deltagelse og til alle ledere fra NUK, som jobbet non-stop dag og natt og hele helgen for barnas skyld.

Men først og fremst en stor takk til barna for strålende innsats, gode stunder, fellesskap, smil og tårer, inspirasjon, vakre stemmer – og stor sangglede!

Dirigentene

Utgangssang i barnemessen – 80 vakre bamestemmer!

Adventsaksjonen 2005: **Stans moderne slavehandel!**

Adventsaksjonen 2005 støtter Caritas' arbeid for å bekjempe menneskehandel i Bosnia-Hercegovina. Pengene som samles inn gjennom årets Adventsaksjon, går til et fond som bevilger midler til lokale ikke-statlige organisasjoners arbeid for å forhindre menneskehandel. Karitativt Utvalg i Norges Unge Katolikker (NUK) besøkte i september organisasjonene bak årets Adventsaksjonsprosjekt.

Reisebrev fra Mostar

I den sørvestlige delen av Bosnia-Hercegovina ligger byen Mostar, verdenskjent for sin vakre bro. Byen ble hardt rammet av krigen som herjet landet mellom 1991 og 1995. Ti år etter er krigens spor fortsatt tydelige. Utbombede spøkelseshus ligger på rekke og rad, med gapende sorte hull der vinduene engang var. Omtrent alle bygningsfasadene er preget av kulehull, og ruinene ligger side om side med nybygg og turistkontor.

Krigen har ikke bare forårsaket materielle skader. Stor fattigdom og arbeidsledighet er årsaken til menneskehandelsproblematikken globalt, så også i Bosnia-Hercegovina. Unge jenter drives til å forlate hjemstedet eller flytte til andre land, på jakt et-

ter en fremtid for seg og sine. Det er her krisen oppstår. "Medhjelperne" i jobbsøkingen viser seg altfor ofte å ikke ha rent mel i posen. Jentene blir lurt inn i slaverilignende forhold og tvunget prostitusjon, totalt kontrollert av organiserte kriminelle nettverk.

CRS (Caritas USA) og Caritas Bosnia-Hercegovina er Caritas Norges samarbeidspartnere på Balkan. Caritas arbeider for å etablere sosiale forhold som gjør at hver enkelt person kan leve et verdig liv. Gjennom Caritas' arbeid favner Kirkens arm om alle mennesker, selv i de mest bortgjemte hjørner av samfunnet.

Vi møter Larisa som jobber ved CRS' regionalkontor i Bosnia-Hercegovina. Larisa forteller oss om arbeidet som gjøres av CRS, og hvordan samarbeidet videre fungerer med Caritas Bosnia-Hercegovina. Senere samme dag tar hun oss med til Caritas' kontor i Mostar, der vi møter direktøren og de fleste ansatte.

Over hele Bosnia-Hercegovina driver Caritas omfattende omsorgsarbeid for barn og eldre, fattige, trenge og syke mennesker. Caritas Mostar driver: Barnehagen "Sveti Josip", bokhandelen "Logovita", rehabiliteringssenteret "Holy Family" for hardt handikappede barn, aktivitets-senteret "Nazaret" for mennesker med spesielle behov og behandlingssenteret "Veronika" for eldre og syke. Caritas hjelper også unge kvinner, potensielle ofre for menneskehandel, forebyggende gjennom studenthjemmet "Viktorija" og krisesenteret "Mirjam". Ut over dette foregår anti-trafficking arbeidet hovedsakelig gjennom opplysnings- og workshop arbeid. "Parent-teacher" kampanjene har gitt gode resultat, ved at foreldre og lærer får kunnskap og opplæring i hvordan menneskehandelsproblematikken skal håndteres.

Alle disse oppgavene skulle staten ha utført. Det er imidlertid ikke politisk vilje til å finansiere velferdsordninger. Bosnia-Hercegovina er offisielt sett et demokrati, men dette systemet fungerer dårlig i praksis. Tilliten til politikerne er liten. Økonomien er dårlig, sosiale velferdsordninger fungerer dårlig, den økonomiske situasjonen er dårlig og

Sko fra La Strada krisesenter.

korrupsjon er utbredt. Derfor faller viktige velferdsoppgaver, grunnleggende sosiale rettigheter på ikke-statlige organisasjoner.

Kvinneorganisasjonen La Strada er også partner i årets Adventsaksjonsprosjekt. La Strada arbeider forebyggende, gjennom offentlig informasjonskampanjer og samarbeid med elever i ungdoms- og videregående skole, foreldre og lærere samt politimenn, advokater, dommere, lokal og nasjonale myndigheter. I tillegg driver La Strada også direkte hjelp, gjennom en SOS-telefon og et krisesenter for unge jenter som er utsatt for menneskehandel. I dag bor det fem jenter på krisesenteret. La Strada hjelper jentene til å bearbeide de traumatiske opplevelsene de har vært i gjennom, og bidrar til å gi dem trygghet til en ny start og et nytt liv.

Gjør en innsats mot menneskehandel. Delta i Adventsaksjonen 2005!

*Kjersti Meyer Petersen
Karitativt Utvalg i NUK*

Mer om årets adventsaksjonsprosjekt kommer i neste nummer av Broen.

Tusenårsmålene – mer enn en lek med tall?

I 2000 skrev FNs medlemsland under på Tusenårserklæringen. I erklæringen forpliktet de seg blant annet til å oppfylle åtte utviklingsmål, som blir kalt Tusenårsmålene. I løpet av de siste fire årene har både sivilsamfunnsorganisasjoner og regjeringer begynt å vurdere sine aktiviteter i lys av disse globale målene.

Året 2005 er en viktig milepæl. Det gir oss en mulighet til å vurdere i hvilken grad ambisjonene i Tusenårsmålene er blitt nådd – og til å sette i gang de tiltakene som er nødvendige for å nå målene. I denne forbindelse har Caritas Internationalis og CIDSE (*International Cooperation for Development and Solidarity* – et nettverk av katolske bistandsorganisasjoner i Europa og Nord-Amerika) utgitt rapporten *More Than a Numbers Game?* Målsetningen med rapporten er å vurdere i hvilken grad Tusenårsmålene bidrar til å fjerne de strukturelle urettferdighetene som ligger til grunn for vår tids enorme fattigdomsproblem.

Tusenårsmålene representerer et forsøk på å fastslå hvilke områder innenfor sosial, økonomisk og miljømessig utvikling som må prioriteres for at man skal kunne redusere fattigdommen og muliggjøre en bærekraftig utvikling. Målene er verken perfekte eller ambisiøse nok, men hvis de blir nådd, vil det være et viktig steg i retning av en mer rettferdig verden. Spesielt viktig er Tusenårs-mål 8 (utvikle et globalt partnerskap for utvikling), som anerkjenner at oppnåelse av de andre målene avhenger av et nytt globalt partnerskap, basert på kollektivt ansvar. Målet omfatter noen skritt de rike landene i verden må ta for å skape vilkår som muliggjør utvikling. Dette inkluderer mer og bedre bistand, sletting av u-landsgjeld, reform av det globale handelssystemet, og styrking av fattige lands innflytelse i internasjonale institusjoner.

Tusenårsmålene har framfor alt skapt en global struktur som gjør at regjeringene i større grad kan stilles til ansvar for å oppfylle de forpliktelsene de har blitt enige om i internasjonale forum. Ved at målene ble underskrevet av statsoverhoder i FNs hovedkvarter, og at de er knyttet til en tidslinje, gir de en viktig kobling mellom global politikk og avgjørelser på nasjonalt nivå: de gir innbyggerne muligheten til å se nasjonale avgjørelser i lys av globale mål. Likevel er anerkjennelsen av de positive sidene ved målene ikke det samme som å gi sin tilslutning til prosessene og framgangsmåtene som nå blir brukt. Å godkjenne målene medfører noen alvorlige risikoer. Tusenårsmålene har hurtig blitt opphøyet til å være den "endelige løsningen" i internasjonal utviklingspolitikk. Fokus på fattigdomsbekjempelse er velkommen, men det er fare for at andre saker som ikke er spesifikt tatt opp i Tusenårsmålene – spesielt menneskerettighetene – vil bli satt på sidelinjen i arbeidet for å oppnå målene effektivt og raskt.

Caritas Internationalis og Cidse anbefaler derfor følgende:

Det må være et sterkere fokus på prosesser og kvalitet i den globale konsensusen om Tusenårsmålene. For å oppnå dette må det internasjonale samfunnet og nasjonale myndigheter arbeide for å sikre at prinsippene som ligger til grunn for Tusenårserklæringen gjenspeiles i gjennomføringen av målene som erklæringen fastsetter. Forbindelsen mellom Tusenårsmålene og de verdiene som ligger til grunn for menneskelig utvikling, spesielt rammene som menneskerettighetene gir, må styrkes. I tillegg må lokale aktører, inkludert lokalsamfunn, sivilsamfunnsorganisasjoner og nasjonale parlament settes i stand til å delta og oppmuntres til å legge frem planer og prioriteringer.

Det må legges til rette for at fattige mennesker og land i større grad kan delta i strukturene for global økonomisk styring.

Gjennomgripende reform av de makroøkonomiske rammeverkene som forfektes av Verdensbanken, Det internasjonale pengefondet (IMF) og

Verdens handelsorganisasjon (WTO), og av giverland, er avgjørende. Selvstendige staters egen kontroll over økonomiske, sosiale og politiske beslutninger må være konteksten hvor utvikling finner sted. Verdensbankens og IMF's politikk må reformeres slik at den tar lokale politiske realiteter med i betraktningen, spesielt de fattiges behov.

For å kunne takle de underliggende strukturelle urettferdighetene innenfor det globale økonomiske styresettet mener Caritas Internationalis og CIDSE at strukturene og arbeidsformene i Verdensbanken og IMF bør være mer demokratiske, og det må være lettere å få innsyn i hvordan disse institusjonene arbeider. I tillegg må reell demokratisk kontroll over Verdensbankens og IMF's aktiviteter fremmes gjennom parlamentarisk tilsyn. De internasjonale finansinstitusjonene må bli holdt ansvarlige i internasjonal lovgivning, spesielt i forhold til menneskerettighetene, inkludert den internasjonale konvensjonen om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter.

Den globale agendaen for handel bør bringes i samsvar med en rettighetsbasert tilnærming til menneskelig utvikling.

Det å imøtekomme Tusenårsmålene innebærer også å sikre at internasjonale handelsregler blir justert i forhold til mål om fattigdomsreduksjon. Dette innebærer å gå inn for et marked som fungerer rettferdig, inkludert retten til å beskytte lokale markeder fra dumping av varer og å sikre en anstendig inntekt for småbønder. Det vil også kreve økt markedstilgang for varer fra de minst utviklede landene i alle rike land, så vel som at det må bli slutt på eksportsubsidier i høyinntektsland. Caritas Internationalis og CIDSE argumenterer for at gjennomgripende reformer er nødvendige for å sikre at det globale handelssystemet er konsistent med målene som er satt for fattigdomsreduksjon.

Verdens handelsorganisasjon (WTO) bør reformeres for å sikre demokratiske, transparente og ansvarlige beslutningsprosesser. Handels- og investeringsavtaler må anerkjenne

og underlegges menneskerettighetene, likestilling og arbeids- og miljøavtaler.

Mer bistand og gjeldsslette

Det bør gjennomføres en 100 % gjeldsslette for de landene som har gjeld som er umulig å betale tilbake på bakgrunn av utviklingsbehov. Dette bør finansieres gjennom salg av IMF-gull og økninger i bilaterale bidrag til gjeldsreduksjon.

Tusenårsmålene har skapt en politisk mulighet til å diskutere global fattigdom i en tid da andre agendaer, så som sikkerhet, dominerer internasjonale forum. Målene har blitt inngangsporten for globale debatter. Hovedutfordringen for det sivile samfunn er å ta fatt i denne muligheten og å bruke denne anledningen til å fokusere på de underliggende årsakene til fattigdom og urettferdighet. Som Nelson Mandela har sagt:

"Sometimes it falls upon a generation to be great. You can be that great generation. Let your greatness blossom. Of course the task will not be easy. But not to do this would be a crime against humanity, against which I ask all humanity now to rise up." Sammenheng fra dokumentet *More than a Numbers Game? Ensuring that the Millenium Development Goals address Structural Injustice* kan fås ved henvendelse til Caritas Norge eller lastes ned fra www.caritas.no.

Caritas Norge støtter hjelpearbeidet i Mellom-Amerika og i Pakistan/India

Lokale Caritas-organisasjoner er i gang med hjelpearbeidet både etter orkanen Stan i Guatemala og El Salvador og etter jordskjelvet i Pakistan og India. Caritas Norge har foreløpig bevilget kr. 200.000 til arbeidet i forbindelse med hver av disse katastrofene.

Situasjonen og nødhjelpsarbeidet i Guatemala og El Salvador

Det er meldt om store ødeleggelser i kjølvannet av orkanen som rammet Mellom-Amerika 1. oktober, spesielt i Guatemala og El Salvador. Caritas Norge har satt i gang en innsamlingsaksjon til inntekt for nødhjelpsarbeidet.

I Guatemala er over 1000 rapportert døde eller forsvunne, og det er ventet at tallet vil stige. Hele landsbyer er begravet av leirmasser. Infrastrukturen er ødelagt mange steder og landsbyer er blitt isolert, noe som gjør det vanskelig å få frem nødhjelp. Avlinger er ødelagt og husdyr døde. Caritas Guatemala trenger medisiner, mat, vann, klær og tepper. Bispedømmene har delt ut matrasjoner og et bispedømme har arrangert en

radiostafett for å få inn nødhjelpsartikler. De som har mistet husene sine eller har blitt evakuert, blir innkvartert i midlertidige herberger som skoler og kommunale møtelokaler. På nasjonalt plan har nærmere 90 000 personer midlertidig losji.

I El Salvador var det samme dag som orkanen et vulkanutbrudd, og 2000 personer ble evakuert. Etter orkanen Stan er 35 000 personer evakuert. 22 000 er innkvartert blant annet i bispedømmene og på katolske skoler. Også her er avlingene og infrastrukturen hardt rammet. Caritas El Salvador deler ut tepper, madrasser, hygieneartikler og medisiner.

Nødhjelpsarbeidet til Caritas i Pakistan og India

Caritas Pakistan melder at deres team fra bispedømmene er i lokalsamfunnene som ble så hardt rammet av jordskjelvet. Caritas Pakistan har satt opp feltsykehus i de rammede områdene for å tilby medisinsk hjelp. Andre Caritas-organisasjoner har donert vintertelt, tepper og ressurser til å kjøpe inn matvarer. Caritas India jobber i de områdene som er rammet på indisk side.

Støtt høstaksjonen!

Kjære medkristne!

En bedre verden er mulig - og nødvendig. 2005 har vært et år med fokus på fattigdomsspørsmål. Mennesker over hele verden, også i de katolske menighetene her i Norge, har engasjert seg for at verdenssamfunnet og enkeltnasjoner skal følge opp sine løfter om å halvere fattigdommen innen 2015, gitt gjennom FNs tusenårsmål.

Som kristne ber vi for en bedre verden - at Guds vilje kan skje på jorden. Å arbeide mot fattigdom, for alle menneskers mulighet til å leve et verdig liv og utvikle sitt potensial, er å arbeide for en bedre verden. Caritas er Den katolske kirkes bistandsorganisasjon, og et av kirkens redskaper for å bekjempe urettferdighet og fattigdom. Vi oppfordrer alle til å støtte Kirkens arbeid mot fattigdom og til å bidra til en bedre verden gjennom høstaksjonen 2005.

+Bernt I. Eidsvig Can. Reg.
Biskop i Oslo Katolske Bispedømme

+Georg Müller SSCC
Biskop i Trondheim Stift

+Gerhard Goebel MSF
Biskop i Tromsø Stift

+Gerhard Schwenzer SSCC
Emeritert biskop av Oslo Katolske Bispedømme

NORGE

NUKs Landsmøte 2005

Norges Unge Katolikker avholdt sitt årlige Landsmøte (LM) 9.-11. september. Totalt deltok det 65 representanter og funksjonærer på LM. Disse representerte store deler av Norge, og det kom delegater fra alle tre bispedømmer.

Foruten de faste sakene hadde vi i år sak om ny sangbok, Verdensungdomsdagene, påskeleirene og nytt seminar for lokallagsledere.

Arbeidet med en ny sangbok er i god gang og ledes av en gruppe oppnevnt av fjorårets Arbeidsutvalg (AUV). Har du tips til sanger eller vil bidra til arbeidet med sangbok, kan du ta kontakt via email adressen: sangbok@nuk.no.

Stafettpinne ble gitt videre fra avtroppende leder Pham Cong Thuan til nyvalgte leder Thor Anders Austad Svensson.

Under saken om Verdensungdomsdagene (VUD) ble det diskutert hvordan vi best kunne videreføre gnisten fra VUD i Köln i år. Samtidig som det ble uttrykt et ønske om at vi skulle begynne langsiktig planlegging mot VUD 2008 i Sydney.

Det var i år så stor interesse for påskeleir for konfirmanter at kapasiteten på Mariaholm ble sprengt. Derfor ble det bestemt at vi til neste

Årets landsmøte besto av 65 delegater og funksjonærer.

år skal arrangere to påskeleire for konfirmanter. Disse skal finne sted på andre steder enn på Mariaholm, samtidig blir påskeleir for konfirmerter flyttet til Mariaholm.

Et nytt arrangement som skal gjennomføres til neste år, er seminar for lokallagsledere. Dette kom fram etter ønske fra unge lokallagsledere fra forskjellige lokallag.

Som vanlig var det også valg til nytt AUV (se Nytt om navn-sidene).

Årets lokallag ble Katolsk Ungdomslag i Arendal (KULA) fra St. Franciskus Xaverius menighet. En annerkjennelse for deres gode barne- og ungdomsarbeid i året som har gått. I en menighet med rundt 600 sognebarn er det ganske imponerende å ha rundt 20 ungdommer kommende på lokallagsmøte!

Biskop Gerhard Schwenzer ble på LM utnevnt til æresmedlem i NUK. Han ble utnevnt til æresmedlem til stående applaus. Dette som en takk for hans hengivne arbeide for barn og ungdom i sin periode som biskop i Norge, og særlig for hans bidrag de siste år med å få gjennomført barne- og ungdomsseminaret i 2003 og for gjennomføring av de målsetninger som ble lagt under seminaret.

Storfjord fikk relikvie etter den salige Vincent Kadlubek

I fjor etablerte cistercienserne seg på Storfjord, og med det fikk Norge det første munkekloster etter reformasjonen. Søndag den 9. oktober fant en spesiell begivenhet sted i klosteret. En relikvie etter den salige Vincent Kadlubek av Krakow ble overført fra munkenes moderkloster i Jedrzejów i Polen til cisterciensernes kloster Fjordenes Dronning på Storfjord.

Biskop Gerhard Goebel MSF, Tromsø, og abbed Edward-Kazimierz Stradomski O.Cist., Jedrzejów, kom til Storfjord i forbindelse med relikvieoverføringen. Også den polske ambassadøren Ryszard Czarny, ordfører Guri Ingebrigtsen og msgr. Torbjørn Olsen var til stede. Abbed i munkenes kloster i Jedrzejów, Edward-Kazimierz Stradomski O.Cist., innledet med ordene:

Den katolske kirke i Polen feirer i dag minnedagen for den salige Vincent Kadlubek. Han var biskop i Krakow som i slutten av sitt liv ble cisterciensermunk i vårt kloster i Jedrzejów. På denne spesielle dag ønsker jeg å gi en relikvie fra mester Vincent til dette sted i Lofoten.

Han ble født ikke langt fra Krakow. Han så det som et mål i livet å formilde til de fremtidige generasjoner den holdning at den viktigste sak etter kjærligheten til Gud er kjærligheten til fedrelandet. Må den salige Vincent via dette sted i Lofoten hjelpe oss til i våre hjerter å bygge det sanne Guds rike her på jorden.

Biskop Gerhard Goebel MSF holdt preken og fortalte blant annet:

Hvem var så denne Vincent Kadlubek som ble født i 1160 og som samler oss her i dag?

Først og fremst var han munk i det cistercienserkloster i Jedrzejów som vårt kloster her i Lofoten er datterkloster av. Men før han kom så langt, studerte han i Paris og Bologna – siden han var av en fornem slekt. Han ble presteviet i Krakow og var en stor reformator. Han arbeidet for å fremme de reformene som pave Innocent III prøvde å gjennomføre. Han prøvde å gjennomføre reformer som gjaldt forholdene i de monastiske klostrene i sitt bispedømme. Selv om han gjorde et betydelig arbeid i sitt bispedømme Krakow – hvor han blant annet innførte det "evige lys", den brennende lampen i alle kirker hvor det oppbevares alterets sakrament som siden ble en allmenn skikk i hele kirken – hadde Vincent fra sin tidligste ungdom av en dyp hengivenhet og en stor dragning mot cisterciensernes orden. I 1218 trakk han seg fra sitt embede som biskop av Krakow og gikk til cistercienserklosteret i Jedrzejów, hvor han ble munk. I sitt kloster

fikk Vincent tid til å skrive *De polske fyrster og kongers historie, som dekker perioden fra den grå, sagnaktige fortiden og opp til hans egen tid. Han ble dermed den første kronikør av Polens historie og av nasjonale legender.*

Han døde den 8. mars 1223 i klostret Jędrzejów. Han ble saligkåret den 18. februar 1764 ved at hans kult ble stadfestet av pave Klemens XIII. Hans minnedag er 8. mars.

VERDEN

Estland får katolsk biskop

Den franske Opus Dei-presten Philippe Jourdan ble den 10. september viet til Estlands første katolske biskop etter at martyrbiskopen Eduard Profittlich ble offer for Stalins terror.

Jourdan (f. 1960) ble bispeviet i den baptistiske Olavskirken som var utlånt for anledningen; de 10.000 katolikkenes i landet har ingen store kirker. Tallinns katolske hovedkirke St. Peter og Paul var alt for liten for en slik seremoni, forteller det østerrikske katolske nyhetsbyrået Kathpress.

De fleste av katolikkenes er innvandrere eller konvertitter. Estland har drøyt 1,4 mill. innbyggere, de fleste av dem lutheranere eller ortodokse. Den russisk-ortodokse Moskva-patriarken Aleksij II (med det sivile navnet Aleksij M. Ridiger, som vitner om tysk etnisitet) stammer fra Estland. Den polsk-ættede kardinalen i Hviterussland, Kazimierz Swiatek, kommer også fra Estland.

I russertiden hadde Estland enda færre katolikker. Under uavhengighetsperioden mellom verdenskrigene kom en ung tysk prest fra Rhinlandet til Tallinn i 1930, og etter at Pavestolen og Estland opprettet diplomatiske forbindelser ble han vigslet til titulærerkebiskop i desember 1936. Det var den første katolske bispevielsen i Tallinn siden reformasjonen. Få dager etter Hitler-Tysklands angrep på Sovjetunionen i juni 1941 ble erkebiskopen arrestert av NKVD og dømt til døden. Men før Stalins bødler rakk å henrette ham,

døde han i 1942 i fengselet i Vjatka. Det skulle gå nesten 50 år før hans skjebne ble kjent. Han ble pusthumt rehabilitert i 1990. Under Det Hellige År 2000 løftet Johannes Paul II ham frem som en av det 20. århundres trosvitner.

Paven inviterte Hans Küng

I september inviterte pave Benedikt XVI teologen Hans Küng. På 1960-tallet hadde de begge undervist på samme tyske lærested. Vatikanets pressetalsmann Joaquin Navarro-Valls sa at de to var enige om at det var «meningsløst under dette å diskutere Küng og den katolske kirkes læreembete. De konsentrerte seg derfor om to spørsmål som Küng på senere tid har egnet særlig interesse: 'Weltethos' (en verdensomspennende etikk) og naturvitenskapens dialog med den kristne tro.» Også pavens sekretær msgr. Georg Gänswein var med under møtet i Castel Gandolfo.

Hans Küng

«åndelig diktator», var blitt avslått. Hans Küng skrev et skarpt angrep på pave Johannes Paul II da han lå på dødsleiet i mars, og aviser i en rekke land (Aftenposten i Norge) offentliggjorde det umiddelbart etter pavens død i april. Han hevdet senere også at kardinal Ratzinger ville manipulere konklavet til å velge en pave som helligkårer Johannes Paul II og fortsetter hans konservative kurs. Küng mener at den katolske kirken trenger en pave «som er prest, ikke mediepave», og som fokuserer på det han kalte kirkens indre problemer.

Küngs synspunkter på pavelig ufeilbarlighet, og hans mangeårige uvilje til å gå inn i en teologisk dialog med fagkolleger og med Kirkens ledelse samtidig som han holdt en høy medieprofil, førte til at den katolske kirke fratok ham retten til å undervise i ka-

Det var et langt møte og tonen var god, sa Hans Küng etterpå. Det var Küng som hadde bedt om å få møte paven. Hans tidligere ønske om å møte Johannes Paul II, som han hadde kalt en

tolsk teologi i 1979. Men han fortsatte å virke som professor i økumenisk teologi i Tübingen frem til sin pensjon i 1996. Han ble imidlertid ikke ekskommunisert, og er fremdeles katolsk prest.

Benedikt XVI's første encyklika kommer 8. desember

Om vi kan stole på den romerske dagsavisen La Repubblica's kilder, kommer Benedikt XVI's første encyklika til å bli offentliggjort den 8. desember. Den skal inneholde en appell om å fortsette å søke troens røtter, å bekjempe nihilismen og relativismens diktatur. Benedikt XVI skal ha lagt siste hånd på verket i oktober og levert teksten til oversettelse til forskjellige språk, skrev La Repubblica den 24. oktober. Den omkring 45 sider lange teksten skal være en sammenfatning av Joseph Ratzingers teologiske overbevisninger.

Synoden over - paven offentliggjør dens femti forslag

For første gang på over tyve år har en pave besluttet å offentliggjøre en bispesynodes forslag før han forfatter det avsluttende dokumentet.

Den tre uker lange synoden om eukaristien er avsluttet, og ble presentert på en pressekonferanse 22. oktober. Synoden bekrefter den tradisjonelle lære om Jesu virkelige nærvær i nattverdselementene. Den holder fast på at fraskilte katolikker som har giftet seg på nytt ikke får ta imot kommunion. Den slår også fast at Kirken foretrekker ugifte prester, og at gifte prester ikke er noen løsning på prestemangelen.

Samtidig som synodens beslutninger var av tradisjonell karakter ble arbeidsformene forandre av pave Benedikt XVI. Hver dag har det vært en times fri debatt, hvor paven selv har deltatt. Mange av biskopene skal ha ment at dette var den beste synode på lang tid. Sekretær for synoden, biskop Roland Minnerath, fortalte på den avsluttende pressekonferansen av paven vil offentliggjøre resultatene for han skriver den såkalte "postsynodale formaning".

De 256 synodefedrene stemte den 21. oktober over femti forslag. Siste gang en pave offentliggjorde forslagene på et så tidlig tidspunkt var i 1984. Paven er ikke forpliktet til å ta med alle forslag i sin formaning, og dette sees derfor som en markering av åpenhet. Det er også et tegn på at biskopene ligger nær pavens egen tenkning hva gjelder om eukaristien.

"Ikke min oppgave å gi ut en masse dokumenter", sier paven

"Det er ikke min oppgave å gi ut en masse dokumenter", sier pave Benedikt XVI i et intervju med polsk TV i anledning 27-årsdagen for valget av hans forgjenger Johannes Paul II. I intervjuet snakker han hele tiden om sin forgjenger som "paven" og "den hellige far", som om han selv fortsatt var kardinal under Johannes Paul.

Han forteller om sine siste to møter med Johannes Paul, på Gemellisykehuset 5. eller 6. februar og på hans rom dagen før hans død. Ved det første møtet var det tydelig at paven led, men han var allikevel i stand til å ta de avgjørelser som måtte fattes. For Ratzinger var det "dypt gripende å se hvordan han led med Herren, og at man samtidig kunne se en indre fred og et klarsyn stråle frem".

I det andre møtet led Johannes Paul mer. Han var omgitt av leger og venner. Han var helt klar, og gav sin velsignelse, men kunne nesten ikke snakke. Benedikt XVI forteller at "hans tålmodighet i lidelsen har lært meg mye. Det syntes og følte som om han hvilte i Guds hender og overgav seg til Guds vilje. Til tross for synlige smerter var han full av fred, og han hvilte i Guds kjærlighets hender".

Benedikt XVI sa også at den 20. april, dagen etter at han ble valgt til pave, kjente han at Johannes Paul II var nær ham, la sin hånd på hans skulder og bad ham om å ikke være redd. Han kjenner sin forgjengers nærvær i alle de tekster han etterlot seg. Det fjorten encyklikaer og de mange brev og andre dokumenter er ifølge Benedikt XVI "en rik arv som Kirken ennå ikke tilstrekkelig har tatt til seg".

Derfor mener paven at det ikke er hans oppgave å gi ut en masse dokumenter, men å sørge for at man tar til seg den rike skatt som allerede finnes, og som viser hvordan man skal tolke Annet Vatikankonsil. Han mener at Johannes Paul II var en konsilets mann, og hadde gjort konsilets ånd og bokstav til sin egen.

Benedikt XVI har stadig sin forgjenger som en viktig hjelper. "Jeg kan fortsette dialogen med Den hellige far", sier han. "Et menneske som går til Herren fjerner seg ikke. Jeg kjenner stadig sterkere at et menneske som går til Herren er oss nærmere, og at han er meg nær gjennom Herren". Videre forteller han at han "forsøker tre inn i hans atmosfære av bønn og kjærlighet til Herren og Jomfru Maria, og setter sin lit til hans bønner".

Erkebiskop Ncube slår alarm

Erkebiskop Pius Ncube

Den katolske erkebiskop Pius Ncube av Bulawayo advarte i oktober at 200 000 zimbabweres kunne dø av sult i løpet av de kommende måneder på grunn ad den matmangel som skyldes regjeringens vanstyre.

Erkebiskopen kom med uttalelsen under lanseringen av en film om Operation Murambatsvina ('driv vekk søpla'), regimets riving av boligene i slumområdene. - Jeg synes Mugabe burde landsforvises, slik som [Liberias tidligere president] Charles Taylor.

Benedikt XVI's første helligkåringer

I oktober foretok den nye pave sine første fem helligkåringer. Det var Jozef Bilczewski, erkebiskop av Lviv, Ukraina, som døde i 1923; Zygmunt Gorazdowski, ukrainsk prest (død 1923); Gaetano Cantanoso, italiensk prest (død 1962); Alberto Hurtado Cruchaga, chilensk jesuittprest (død

Alberto Hurtado

1952); og Felice da Nicosia, italiensk legfransiskaner (død 1787).

I Norge vil endel katolikker ha en særlig andakt til p. Hurtado, som ble berømt for sitt engasjement for fattige, foreldreløse gatebarn, fagforeninger, sosial humanisme og den kristne sosiale orden. I 1951 grunnla han tidsskriftet *Mensaje* («Budskap») for å forklare Kirkens sosiallære. Under Pinochet-diktaturet var dette tidsskriftet fremdeles i full vigør og klarte å gi mange mennesker håp og mot.

Paven bekjenner for 150 000 barn: "Jovisst er det de samme synder man skriver det meste av tiden".

Paven improviserte en unik katekese om kommunion og skriftemål under et masse møte for barn på Petersplassen den 15. oktober, rapporterte Vatikanradioens skandinaviske program. 150 000 italienske barn som nettopp hadde mottatt sin første hellige kommunion ble invitert i forbindelse med bispesynoden om eukaristien.

I skumringen tilbad paven og barna samme alterets hellige sakrament. Men for barna var høydepunktet nok pavens improviserte svar på spørsmål. Da lille Livia lurte om hun måtte skrifte igjen når hun uansett merket at det var de samme synder hun begikk hele tiden, brøt paven sammen i latter.

Paven fremhevet at det bare er når man er seg bekjent alvorlige synder, som sårer Jesus dypt og ødelegger vennskapsforholdet til Herren, at man må skrifte før hver kommunion, men at det er nyttig å skrifte regelmessig. "Du har rett i at våre synder som oftest er de samme hele tiden", svarte han Livia, "men vi vasker jo hjemme og på våre rom minst en gang i uken selv om det er samme skitten hele tiden". Han forklarte for barna at vi vasker for at ikke smusset skal samle seg opp, og "på samme måte er det med vår sjel. Om vi aldri skrifter forsømmer vi vår sjel. Jesus lar oss vaske sjelen med skriftemålets sakrament".

Lille Andrea bad paven om å fortelle om da han selv fikk sin første hellige kommunion. "Det var en søndag i mars 1936", mintes paven. "Det var en solfylt dag, og kirken var veldig vakker. Jeg husker at alt var så vakker, jeg husker musikken". "Men", sa han, "midtpunktet i disse vakre og gode minner er at jeg forstod at Jesus trådte inn i mitt hjerte og besøkte meg, og med Jesus var Gud selv hos meg. Og dette er en kjærlighetsgave som virkelig er verdt mer enn hele resten av livet". Han forsto, som nåring, at en ny del av livet hadde begynt, og fortalte at "siden da har jeg lovet Herren: jeg vil alltid være hos deg, men fremfor alt har jeg bedt ham: fremfor alt, vær du hos meg".

Antinazistisk tysk biskop saligkåret

Kardinal Clemens August von Galen, biskop av Münster, ble saligkåret 9. oktober 2005. I tråd med den gamle ordningen for saligkåringen, som Benedikt XVI har gått tilbake til, var det prefekten for kongregasjonen for helligkåringer, kardinal José Saraiva Martins, som forrettet i messen i Peterskirken.

Von Galen ble kjent som Løven i Münster for det mot han viste i sine angrep på Hitlers politikk, spesielt mot eutanasi-programmet hvor nesten 100 000 psykisk og fysisk funksjonshemmede tyskere ble avlivet. I 1941, mens Tyskland var på offensiven, risikerte han livet ved å holde tre prekener med skarp og åpen kritikk av regimet. "Ve over

menneskeheten og over vårt tyske folk, om man ikke nøyer seg med å bryte Guds bud 'Du skal ikke slå ihjel', men rent ut tolererer forbrytelsen og lar det forbli ustraffet", sa han i sin kritikk av eutanasi.

Benedikt XVI sa om ham at "vi er alle takknemlige, spesielt vi tyskere, for at Gud har gitt oss dette store trosvitne som holdt sannhetens fakkell høyt i mørke tider, og modig gjorde motstand mot undertrykkelsen". Også Johannes Paul II uttrykte sin beundring for von Galen da han i 1987 besøkte hans grav og fremhevet at han var en forsvarer av "livets ukrenkelighet".

Legaliserer barnedrap

Det er ventet at den nederlandske regjeringen om kort tid får parlaments godkjenning av retningslinjer for avliving av spedbarn. Det kristeligdemokratiske regjeringspartiet gikk nylig inn for slike retningslinjer. Forutsetningene for avlivingene blir at barnet har smerter og er uhelbredelig dødssykt, at to leger er enige om å avslutte barnets liv, og at barnets foreldre sier seg enige med de to legene.

Sunnmørsk oppfordring til Bush

Den norsk-amerikanske katolske biskopen William Skylstad har oppfordret president Bush til å nominere dommere til amerikansk høyesterett som vil "støtte beskyttelsen av menneskelivet fra unnfangelse til naturlig død, spesielt for de ufødte, funksjonshemmede og dødssyke".

Skylstad er leder for USAs katolske bispekonferanse og har nær slekt på Sunnmøre. Før de siste nominasjonene skrev Skylstad på vegne av bispemøtet til Bush at han burde «overveie jurister som også er bevisst rettighetene til minoriteter, innvandrere og de trengende, som respekterer religionens og religiøse institusjoners rolle i vårt samfunn, som anerkjenner verdien av foreldretretten innen undervisning, og som er for innskrenking og avskaffelse av dødsstraff.

"Katolikker" brukes i kampen for fosterdrap

Vatikanet advarer latinamerikanske biskoper mot de selvutnevnte "Katolikker for et fritt valg", CFFC. : Advarselen kom i forkant av FN's oppfølgingsmøte om Tusenårsmålene i høst. CFFC er grunnlagt i USA, kjemper for fri abort og er ikke anerkjent av den amerikanske katolske kirke eller av Vatikanet som en katolsk gruppering. Grupperingen forsøkte å samle underskrifter fra latinamerikanske kirkeledere til kravet om at Tusenårsmålene også måtte omfatte "reproduktiv helse".

- "Reproduktiv helse" er en formildende omskriving av abort, melder den katolske nyhetstjenesten CWN.

For Norges del hadde KrF-statsrådene Hilde Frafjord Johnson og Laila Dävøy gått inn for at «reproduktiv helse» mått innlemmes i FN's tusenårsmål.

Nederland anerkjenner ekteskap med to koner

I Norge debatteres det om en løse ekteskapslov kan føre til flerkoneri. Nederland har fått sitt første "ekteskap" med én mann og to koner.

Ekteparet Bianca (31) og Victor de Brujin (46) har fått myndighetenes godkjenning av en «samboerkontrakt» med en annen kvinne, Mirjam Geven. Sistnevnte har brutt ut av ekteskapet sitt for å gå inn i det nye forholdet, melder nederlandske medier. Mannen forsvarer ordningen med at det ikke skal finnes sjalusi i forholdet. Grunnen til det er at kvinnene er bifile, framholder Victor de Brujin. Han antar at det ville blitt mer komplisert hvis de to «konene» hans hadde vært heterofile.

Myndighetene godkjente flerkoneriet etter at det var bekreftet for en notar. Notaren registrerte forholdet som en lovlig ekteskapselig forening.

Ny biskop i Oslo

Da den nye biskopen i Oslo ble vigset til biskop i Kirken, fikk han forskjellige tegn på at han er biskop:

- en stav i hånden,
- en ring på fingeren,
- en mitra på hodet (bispehatten)
- og et kors på brystet.

Farvelegg biskopen:

Å rydde vei for

Advent

Ved jul og påske, to av de store høytidene i Kirkens liturgiske år, merker vi hvordan disse festenes genuine kristne innhold er under massivt press. Samfunnets blyghet for det religiøse gjør at krybbe og kors erstattes med nisse og hare, og forbrukersamfunnet skrur seg opp til nye høyder for hvert år. Allikevel vil vi tro at de fleste katolikker fortsatt markerer jul og påske som først og fremst kirkelige fester, med konsentrasjon om de frelseshistorisk viktige hendelsene som feires da.

Men er det noe som virkelig lett forsvinner ut av bevisstheten, så er det de forberedelsestider som går forut for de store festene, og da særlig adventstiden. Her har forbrukersamfunnet tatt innersvingen på oss. Advent har blitt en forberedelsestid for julefestens ytre staffasje, mens forberedelsen til å ta imot Gudmennesket Jesus Kristus i Kirken og i våre liv ofte forsvinner når den hektiske "førjulstiden" skal disponeres.

Døperen Johannes tale: *Rydd vei for Herren, gjør hans stier rette*, er ord som Kirken gjør til sin egen tale i adventstiden. Vi skal forberede oss, derfor også den fiolette liturgiske farven.

Hos oss vil denne "rydding" som døperen Johannes forkynner først bestå i å rydde plass tidsmessig. Adventssøndagernes høymessefeiring er det viktigste og det som kaster lys over det øvrige. Men sett også av en halvtime hver ettermiddag/kveld til å markere advent i hjemme, la ingen andre gjøremål forstyrre denne tiden. Det er å anbefale å sette sammen en fast liten liturgi for denne adventssamlingen.

Det kan for eksempel gjøre slik:

- Samle dere på et fast sted hver gang
- Tenn et lys i adventskransen
- Tegn dere med korstegnet
- Syng en adventssang, for eksempel
Nå tenner vi det første lys (se tekst på Barnesiden)
- Be en kort bønn f.eks:

Send ditt lys og din sannhet,
la dem lede meg
og føre meg til ditt hellige fjell,
til dine boliger (fra Sal 43, 3).

- Les en bibeltekst fra evangeliene, gjerne fra en barnebibel
- Be sammen og avslutt bønnen med Fader vår og Hill deg Maria

Adventstiden er også en tid for å dele med andre. Norges unge katolikker arrangerer i år en adventsaksjon til inntekt for arbeidet mot moderne slavehandel. La barna oppleve at familien legger til side noen kroner for dette formålet eller andre formål som man vil støtte.

Med ønske om en velsignet adventstid!

Fra Det kateketiske senter

Katolske studier på Det teologiske Menighetsfakultet:

Bacheloremne KAT232

"Katolsk lære i fortid og nåtid: Historisk og systematisk teologi" (10 studiepoeng) undervises våren 2006 på 4 fredager og 4 lørdager på Menighetsfakultet. Forelesere er professor Bernt Oftestad og professor Erwin Bischofberger.

Søknadsfristen for dette emnet er 10. desember 2005. Søknadsfristen for hele Bachelor-/Masterprogrammet i katolsk teologi på MF er 10. november. Søknadsskjema finnes på MF's hjemmeside: http://www.mf.no/dokumenter/studier/bachelor/soknad_katolsk.pdf. Studieplan finner du under studietilbudene/bachelor.

Pavens bønneintensjoner

2005

November

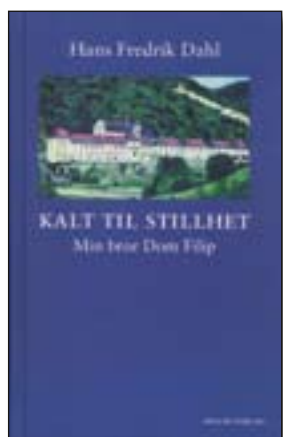
At de som er gift, må følge eksemplet fra de mange som har vist ekteskapelig hellighet midt i hverdagen.

At sjelesørgere i misjonsområdene må se den plikt de har til stadig videreutdanning av sine egne prester.

Desember

At en stadig dypere forståelse for mannens og kvinnens verdighet ifølge Guds plan må spre seg i verden.

At søken etter Gud og tørst etter sannheten må føre alle jordens mennesker til møte med Herren.

Hans Fredrik Dahl:

Kalt til stillhet. Min bror Dom Filip.

Solum Forlag 2005

I januar 1958 reiste den 22-årige norske latinestudenten Jacob Dahl plutselig og uten foreldrenes viten og vilje fra sitt hjem i Oslo til karteuserklosteret i Sélignac i Jura-fjellene i Frankrike. Det lå adskillig dramatik bak avreisen. Fortvilte foreldre – særlig moren - og standhaftige katolske skriftefedre og samtalepartnere i Oslo, patrene Finn Thorn og Hallvard Rieber-Mohn, hadde satt seg kraftig i mot den unge studentens uttrykte og aktive ønske om å bli kontemplativ munk. Han hadde konvertert to år tidligere, men hans samtalepartnere i Oslo synes ikke den voldsomme interessen for munkelivet var vel gjennomtenkt. Jac, som han ble kalt, forsøkte lenge å tilpasse seg forventningene, men plutselig orket han ikke mer og reiste. Klosteret mente han var moden til å bli karteusernovise, og han mente det selv. Siden har han, under navnet Dom Filip, vært karteusermunk, og etter hvert prest, - det meste av tiden i Sélignac, de siste årene i et karteuserkloster i Vermont, USA.

Historikeren og medieviteren Hans Fredrik Dahl har gitt oss fortellingen om broren Jacs religiøse utvikling i en særegen, spennende og innsiktsfull bok om en ung, borgerlig vestkantgutt fra 1950-årenes Oslo som valgte annerledes: Et liv i stillhet, kontemplasjon og hengivelse til Gud. Han har fulgt broren gjennom

et langt liv gjennom regelmessige besøk og jevn korrespondanse, dog sterkt begrenset av strenge restriksjoner for hvor mye Jac/Filip fikk lov til å kommunisere med familien. Fortellingen gir inntrykk av religiøs utvikling, - med hovedvekt på de første årene, som forfatteren kjenner best. Vi får også et levende innblikk i familiens reaksjoner. Moren var aktiv i det lutherske menighetsliv, noe som kanskje gjorde det vanskeligere å akseptere at eldstesønnen ble katolsk munk og prest. Både hun og familien forsonet seg med Jacs skjebnevalg, var stolte av ham som munk og lærd prest. Broren er åpenbart fascinert av hans skjebne, og åpen for dens implikasjon, selv om han, som sosialistisk aktivist fra slutten av 1950-årene, valgt en annen idealisme.

Dom Filip har inspirert sin bror til å forsøke å forstå klosterkallet og klosterlivet. Umiddelbar reaksjon var nok det meningsløse i å ofre alt forfatteren syntes viktig i livet for å leve nær Gud. Men med boken har den modne yngstebror hatt 50 år å tenke på hva storebror valgte og hvorfor. Denne dypere forståelsen av klosterlivets mening og av klostertradisjonen formidler han nå.

Ved slutten av hvert kapittel er skriftstykker av Dom Filip. Et par skolestiler (folkeskole, gymnas) illustrerer en utvikling. En oversatt tekst der kirkefaderen Hieronymus forsøker å overtale en nær venn til å gjøre løsrive seg fra familieband for å tjene Kristus, Jacs valg. Tekster om klosterlivets utvikling, om 'Kristi Efterfølgelse' og apostelen Johannes utdyper forståelsen av Dom Filips. De gir boken dybde som kontemplasjon over meningen med livslangt klosterliv.

Boken er medrivende, vanskelig å legge fra seg. Men til slutt savnes den kontemplatives refleksjoner etter et nesten 50 år i bønn og forsakelse. Beskrivelsen av de siste årene, sykdom omtales, konflikter i klosteret i Vermont, nedleggelse i Sélignac, etterlater hos meg en usikkerhet om den indre avklaring hos Jac etter et liv i vekslende mellom fellesskap og ensomhet i Guds tjeneste. En tristhet. Er den tilsiktet?

Boken er en åpen og varm beskrivelse av brorens vei. Men jeg sporer en lengsel etter barndommen og ungdommens uskyld hos Hans Fredrik Dahl, en annerledes verden den gang i 1940- og 50-årenes Oslo vest hvor mor og far sang ved pianoet og verdenskrigens utrygghet ble nøytralisert av nærhet og indre fellesskap i familien. Hvordan ble livet annerledes enn de drømte om?

Magne M. Haug

Per Bjørn Halvorsen OP
Kjell Arild Pollestad (red.):

Kjenn din verdighet

Forlaget Press 2005

Det har vært en glede å lese pater Per Bjørn Halvorsens nye samling med prekener, "Kjenn din verdighet". Samlingen som består av 46 prekener, dekker et utvalg av søndagsprekener og prekener til enkelte andre anledninger. De vandrer langs de fire evangeliene i deres bibelske rekkefølge.

I sine prekener viser pateren en god og sikker kjennskap til Den hellige Skrift og til våre gamle fedre. Prekenes nærhet til Skriften gir dem en tidløshet i innholdet. Hvor det er nødvendig trekkes aktuelle problemstillinger inn i dem, men som oftest er så nært knyttet vår tro at de med gevinst kan leses også i mange år fremover. En del av dagens aktuelle diskusjoner, som f.eks. om forståelsen av ekteskapet, vil finne Kirkens tanke og lære gjengitt om det. Også filosofiske strømninger møtes og settes i riktig forhold til troen, som f.eks. når pateren tar opp materialismen.

Enkelte temaer møter man igjen, av og til belyst fra andre vinkler. Det er noe som er uunngåelig for en som preker over Herrens Ord. Dessuten kan en sirkulær tilnærming av innholdet i troen ofte hjelpe på en dypere forståelse.

Hver preken har fått sin tittel. Bokens tittel "Kjenn din verdighet", kan man forstå dersom man er åpen for at det er Gud som skjenker oss den egentlige verdighet gjennom at Han ble menneske i Jesus Kristus. Jo mer vi lever ham som døde og oppstod for oss, jo mer blir vi oss selv. Vår verdighet springer ikke ut av oss selv, men gis oss i det vi tiltros å kunne ta opp vårt kors og følge etter vår Herre.

For en som selv har som oppdrag å preke, er det alltid interessant å lese andre presters prekener. I enkelte tilfeller tenker man at her ville jeg

kanskje tatt et annet utgangspunkt, i andre tilfeller oppdager man interessante sider ved utlegningen, i videre tilfeller finner man helt ny innsikt. I denne boken har jeg stort sett vært opptatt med to siste tilfellene og føler meg beriket av å ha lest denne samlingen med prekener.

Men det betyr på ingen måte at boken kun er givende for prekende prester. Nei, tvertimot, her er meget å finne for enhver troende og paterens gjennomførte gode nivå på innholdet, gir leseren meget. Det åndelige innholdet er av en slik natur at leseren gjerne bare bør lese en preken ad gangen og så bruke den som inspirasjon for ens daglige refleksjon. Slik kan boken få sin riktige plass som åndelig litteratur. Det er å håpe at boken vil finne mange lesere.

P. Arne Marco Kirsebom SS.CC.

ABSOLUT
praktisk
- og katolsk

Bestill idag på:
<http://max.katolsk.no>

en liten bestikk
Bønnebok

St. OLAV
BOKHANDEL A/S

AKERSVN. 14, 0177 OSLO
TLF 23219555, FAX 22360263
E-post: bokhandel@katolsk.no
Nettbutikk: stolavbok.no

"En liten vägledning till" er bøker i det lille formatet men med et stort innhold. Her gis åndelig veiledning og fordypning rundt sentrale spørsmål i den kristne troen.

Owe Wikström
en liten vägledning
till "Nåden"
Hft. kr. 69,-

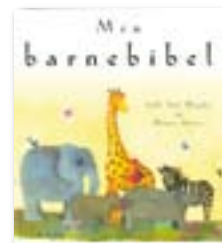

Anders Piltz:
en liten vägledning
till "At lesa i Bibeln"
Hft. Kr. 69,-

Peter Halldorf:
en liten vägledning
till "Bönen"
Hft. Kr. 69,-

**Ny og flott illustrert
BARNEBIBEL!**

Sally Ann Wright og Honor Ayres:
"Min barnebibel"
Lunde Forlag. Ib. Kr 200,-

ÅPNINGSTIDER:
Hverd.: 10-17
Torsd.: 10-18
LØRD. STENGT (fram 29.10)

Nytt om navn

PÅ SIN 70-ÅRS DAG, DEN 1. OKTOBER, gikk p. Teodor Famula OMI av som sogneprest i Fredrikstad. I et brev til Sta. Birgitta menighet i Fredrikstad skrev biskop Gerhard Schwenzer følgende:

Kjære menighet, i forbindelse med sin 70-årsdag og på sterk anbefaling av sin lege har pater Teodor Famula OMI bedt om å bli løst fra sine oppgaver som sogneprest ved Sta. Birgitta kirke i Fredrikstad.

Pater Famula kommer til å forlate menigheten i nærmeste fremtid. Innen da regner vi med å få etablert en viktartjeneste i menigheten før vi finner en permanent løsning en gang i løpet av det kommende år.

Jeg benytter anledningen til å takke pater Teodor Famula for sin tjeneste i vårt bispedømme. Måtte Gud rikelig gjengjelde ham alt han har gjort for Kirken i Skandinavia.

p. Teodor Famula OMI

P. Famula har bak seg en lang og tro tjeneste for Kirken i Norge. Han kom til landet i 1980, og har vært her siden bortsett fra en periode som prest i Sve-

rige 1988-1994. Hele tiden i Norge har han arbeidet i Østfold, hvor Kirken i disse årene har opplevd sterk vekst og gått fra to til fire menigheter. P. Famula har vært sogneprest både i Fredrikstad og Halden, i over ti år i begge menigheter samtidig. I hans første periode som sogneprest i Fredrikstad ble arbeidet med den nye St. Birgitta kirke igangsatt. Mens han var i Sverige ble Moss (1989) og Askim (1992) skilt ut som selvstendige menigheter, henholdsvis fra Fredrikstad og Halden. I en kort periode var han sogneadministratør i disse to menighetene samtidig som han var sogneprest i Fredrikstad og Halden.

Etter å ha avsluttet sin tjeneste som sogneprest har p. Famula nå flyttet (midlertidig, håper han) fra Fredrikstad og Norge. Broen vil publisere hans nye adresse så snart denne er klar.

P. MARCELO GABRIEL JOFRÉ, som i perioden 14. desember 2004 til 30. mars 2005 virket som sjelesørger for spansktalende katolikker i OKB, kommer tilbake til Norge i slutten av desember 2005. P. Marcel måtte i mars i år reise fra Norge etter en kort periode i landet, på grunn av bispe-skifte i hans bispedømme i Argen-

P. Marcelo Gabriel Jofré

tina. Det er nå imidlertid inngått ny avtale, i utgangspunktet for år. P. Marcelo er født 22. januar 1964 i Buenos Aires i Argentina. Han ble diakonviet 15.

mars 1991 i katedralen i Morón (et bispedømme i Buenos Aires fylke) i Argentina av biskop Justo Oscar Laguna og presteviet 4. oktober 1991 i Morón av biskop Laguna. Han har utdannelse i filosofi, teologi og kirkerett og er professor i moralteologi og filosofi. Han har vært kapellan og sogneprest i flere menigheter i Argentina og har dessuten vært dekan i både Ituzaingo og Haedo, og sjelesørger for Cursillo-bevegelsen, Liga de Madres de Familia, og Movimiento de Partidas.

BISKOP GERHARD SCHWENZER ble utnevnt av landsmøtet 2005 til æresmedlem i Norges Unge Katolikker (NUK). Dette skjedde ved stående applaus under landsmøtet.

Alexander Golding, nestleder i NUK, deler ut æresbeviset til biskop Schwenzer.

Alexander Golding, nestleder i NUK, overleverte denne utnevnelsen til biskop Schwenzer i dag, sammen med et flott bilde fra utsendelsesmessene til Verdensungdomsdagene i Køln. "Vi takker biskopen for hans engasjement og interesse for barne- og

ungdomsarbeidet under hans tid som biskop i Oslo Katolske Bispedømme. Vi håper biskopen vil i fremtiden også være med oss i vårt arbeid og virke for katolske barn og ungdommer i Norge."

AUGUSTINERKORHERRE Dom Bruno Richard Semple forlot Bergen den 8. august for å tre inn i et sogneprestedede i en liten menighet i Østerrike.

Dom Bruno kom til Norge den 30. august 2004 og har fungert som hjelpeprest med delansvar for St. Paul menighets sjelesorg på engelsk, samt ansvar for messene på spansk.

Menigheten skriver i menighetsbladet for St. Paul:

"Vi takker Dom Bruno hjerteligst for innsatsen i St. Paul menighet, særlig i de engelske messer og i kontakten med de spansktalende, og ønsker ham alt godt i det nye oppdraget!"

DEN 4. SEPTEMBER ble **Francisco Xavier Thanh Duc Nguyen** viet til diakon av Stockholms biskop, Anders Arborelius, i Vår Frälsares kyrka i Malmö. En stor kontingent nordmenn hadde tatt veien dit for anledningen, Thanhs nærmeste fa-

Thanh sammen med biskop Arborelius, omgitt av (f. h.) foreldre, bestemor fra Vietnam og hans tre brødre.

milie – mor og far og tre brødre - bor i Norge, nærmere bestemt Skedsmo, og tilhører St. Magnus kirke, Lillestrøm. Også en stor skare svensk-vietnamesere satte hverandre stevne i Malmö denne dagen. Thanh som er 33 år, kom til Norge som barn, og studerte flere år ved Landbrukshøgskolen på Ås før han startet studiene til prest for Stockholm stift. Han fullfører nå sine studier i Roma og blir ventelig presteviet i 2006.

I FORRIGE NUMMER AV BROEN skrev vi at de nye filippinske søstrene fra Dominican Sisters of Our Lady of Remedies ankom Bodø og Maria klosteret der i juni. De to først ankomne er **sr. Zenaida S. Nacpil OP** og **sr. Bibiana Colasito OP**. Dermed ble den lille kommuniteten i Bodø

fordoblet! Vi bringer her et bilde av de fire søstrene (f. h.): Sr. Sunniva, sr. Bibiana («Bless»), sr. Anna Mary og sr. Zenaida. Med på bildet er også p. Dariusz, O.Cist. fra cistercienserklosteret i Storfjord. Han vikarierte for sognepresten i Bodø da bildet ble tatt.

SOM VANLIG var det på årets Landsmøte i Norges Unge Katolikker (NUK) (9.-11. september) valg av nytt arbeidsutvalg. Ny leder for NUK er **Thor Anders Austad Svensson**, 22 år gammel fra Tromsø, men studerende i Trondheim. Faste medlemmer i AUV er **Heidi Øyma** (gjenvalg), **Celina Trzcinska**, **Mladen Praljak** og **Alexander Golding**. Vararepresentanter er **Tao (Bjørn) Quoc Nguyen** og **Maria Moulard**. Foruten AUV sitter også **Margareta Tumidajewicz** (Øst), **Pablo Barrera** (Vest), **Phuong Minh Huynh** (Sør), **Mirabella Andrew** (Nord), **Kristine Almås** (Midt), **Jardar Maatje** (Oslo) og **Tao (Bjørn) Quoc Nguyen** (Østfold) i Landsstyret for distriktene.

Thor Anders Austad Svensson er ny leder for NUK.

I NOVEMBER ankommer nok en augustinerkorherre St. Paul menighet i Bergen – den tyske diakonen **Lukas**

Stefan Lorf-Wollesen. Det var biskop Gerhard Schwenzer som diakonviet Dom Lukas 15. oktober i Klosterneuburg. Dom Lukas er født i Hamburg i Tyskland, 7. september 1968 og trådte inn i Klosterneuburg i år 2000. Han vil etter planen prestevies neste år og blir i Bergen inntil videre.

BISKOP BERNT I. EIDSVIG CAN.REG. av Oslo har den 24. oktober 2005 gjort de første disposisjoner, som samtlige er midlertidige med 31. desember som foreløpig tidsbegrensning:

- Utnevnt **Berislav Grgic** til generalvikar
- Bekreftet **Claes Tande** i embedet som rettsvikar
- Rekonstituert presterådet i hht. CIC kan. 501 § 2 ved foreløpig å utnevne medlemmene av biskop Schwenzers siste presteråd til midlertidig presteråd inntil nytt presteråd overtar 1. januar
- Bekreftet de statutter for presterådet som var gitt av hans forgjenger
- Bekreftet de reviderte statutter for pastoralrådet som ble godkjent og satt i kraft av hans forgjenger den 6. mars 2005.

Han har dessuten

- Bekreftet resultatene av det presterådsvalg som fant sted i september, slik at det, komplettert med de selvskevne medlemmer og andre medlemmer som biskopen ennå ikke har utvalgt, kan tiltre den 1. januar 2006.

- Bekreftet valgene til nye pastoralrådsrepresentanter som i løpet av de senere måneder er blitt gjennomført i de forskjellige menigheter og andre instanser og grupper med valg- eller presentasjonsrett, og bekreftet innkalling til høstmøtet som vil konstituere rådets ledelse og arbeidsutvalg for neste periode.

- Bestemt at alle andre kommisjoner, råd og utvalg nedsatt av bispeembedet fortsetter på vanlig vis med sin gjeldende sammensetning inntil annet blir bestemt.

SØNDAG 11. SEPTEMBER var det valg av to nye medlemmer til menighetsrådet i St. Teresia menighet på Hønefoss. Ferdig konstituert ser det nye menighetsrådet nå slik ut: **Georg Fr. Rieber-Mohn** (leder), **Eva Gravem Knutsen** (sekretær), **Elzbieta Persvold**, **Delia Berg**, **Turid Folkedal** (vara), **p. André-Marie Le thien Vinh** og **sr. Lucia** (repr. for søstrene).

ETTER VALG på nytt menighetstråd i St. Hallvard menighet i Oslo og ferdig konstituering 15. september, er **Mary-Ann Ruud Jensen** ny leder og **Arne Larsen** nestleder. I tillegg til disse utgjør **p. Nikolas Goryczka OFM** og **Lucy Mukuria** arbeidsutvalget. Utvalgsledere er **Olek Raczkowski** (finans og eiendom), **Anna Nguyen Ngoc Han Thi** (menighetsliv), **Nathan Christopher** (barn- og ungdom), **Bernt Gulbrandsen** (diakoni) og **sr. Janina Kruk** (liturgi).

UTNEVNELSER I OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

BISKOP GERHARD SCHWENZER SS.CC. av Oslo har den 10. oktober 2005 utnevnt **p. Piotr Sylwester Pisarek O.M.I.** til sognadministrator for Sta. Birgitta menighet i Fredrikstad. Utnevnelsen gjelder fra 17. oktober. Biskopen hadde den 7. oktober bekjentgjort at han hadde innvilget avskjedssøknaden fra samme verv fra p. Teodor Famula O.M.I. fra 1. oktober (se s. 28).

Dette betyr at pater Pisarek (36), som fra før er sogneprest for St. Mikael i Moss og Mariakirken i Askim overtar midlertidig det sjelesørgeriske ansvar også for en tredje menighet.

In memoriam

Sr. Maria Nada
av Inkarnasjonen OCD
(Marit Flagestad)

Født: 20. desember 1926 på Lesja
Død: 18. oktober 2005 i Tromsø
Begravet: 20. oktober i Karmel "Totus Tuus", Tromsø

Biskop Gerhard Goebel MSF:

Preken ved sr. Maria Nada av Inkarnasjonens begravelse

Lesninger i messen: 1 Sam 3,1-10. 19-20;
1 Joh 4,7-15; Matt 11,27-30

Kjære søstre, kjære slektninger og venner til sr. Maria Nada, kjære kristne.

Sr. Maria Nada er gått til Herren. Om noen få måneder ville hun ha fylt 79 år. Født ble hun i Lesja i Gudbrandsdalen som den første av tre søsken. Her i Gudbrandsdalen tok hun en glimrende artium, siden studerte hun og tok magistergraden i Oslo. Kontakt med den katolske kirken fikk hun gjennom sin venninne Cecilia, som trådte inn på Lunden kloster i Oslo, noe som var helt uforståelig for Marit. Hun tok selv noen samtaler med p. Thorn, som endte med at hun selv ble katolikk. God hjelp på veien fikk hun av den kjente engelske konvertitt og kardinal John Henry Newman, som hun skrev sin magisteravhandling over om forholdet Skrift og Tradisjon. Hennes vei til den katolske kirken var en helt intellektuell vei, noe som er mer sjeldent for konvertitter. Jeg ble godt kjent med henne da jeg for 43 år siden kom til Tromsø og lærte norsk hos henne. Det var hun som lærte meg norsk språk og kultur.

Den første setning i Marit Flagestads magisteravhandling er hentet fra minnetav-

len over kardinal John Henry Newman i oratoriet i Birmingham: *Ex umbris et imaginibus in veritatem*. Det var kardinalen selv som ønsket at hans minne skulle knyttes til dette motto: *Fra dunkelhet og feilforestillinger til sannheten*.

Før hun var blitt katolikk, var Marit blitt klar over at Skrift og Tradisjon var den åpenbaringskilden den kristne religion må bygge på. Og på dette rent intellektuelle grunnlag som hun bare fant ivaretatt i den katolske kirken, ble hun selv katolikk. Hun fortsatte sitt arbeide i mange år som lektor på Tromsø Gymnas. Hun tok ofte del i søndags- og hverdagsmessen, noe som ga henne kraft og styrke i hennes kristne tro. Etter mange lektorår i Tromsø flyttet hun sydover til Oslo, hvor hun underviste i noen år og bodde i vaktmesterleiligheten på Sta. Katarinahjemmet.

Da karmelittnonnene kom til Tromsø, kom Marit på besøk til Tromsø. Som medlem av den tredje orden ville hun gjerne gi sin tilslutning til ordenen. Den daværende priorinne Moder Elisabeth spurte henne da om hun ikke ville tre inn i ordenen som søster. For Marit Flagestad kom dette spørsmål helt overraskende. Jeg husker ennå hvor glad hun var over at hennes ønske om å tre inn i en orden skulle bli en realitet. Den 5. april 1991 kom hun til Tromsø og trådte inn i Karmelittordenen. Her i Karmelklostret, som hun virkelig elsket, fikk hun den siste modning slik at hun kunne legge sin sjel i sin skapers hender. *Ex umbris et imaginibus in veritatem. Fra dunkelhet og feilforestillinger til sannheten*. Det ble den siste store realiteten for Marit, sr. Nada – hun møtte sin skaper og frelser i døden. "Jeg vil tilbake til klostret" var hennes siste ord.

Her i Karmelittklostret i Tromsø fant sr. Nada sin plass. Hun, den intelligente og selvbevisste damen som Marit Flagestad var, ble samtidig til sr. Nada, og ordet betyr på spansk "ingenting". Etter Jesu ord: *Den som vil miste sitt liv, skal finne det*. Som gutten Samuel i dagens lesning, tok sr. Nada sitt kall og avla de høytidelige ordensløfter og sluttet seg helt til Karmelklostret i Tromsø.

Hos profeten Samuel blir hele kallsproblematikken klar: Den som kaller, det er Gud. For de fleste menneskers vedkommende er dette Guds kall nok ikke så lett forståelig som for Samuel, men Gud skaper forutsetningene og en viss tildraging slik at det enkelte menneske lettere kan si ja til sitt kall. På den andre siden trengs det ofte en "Eli", som enten beroligende kan si: *Gå og legg deg*, eller oppfordre til lydhørhet, slik at vi kan si:

Tal, Herre, din tjener hører! Sr. Nada var lydhør nok til å høre og gi Gud den avgjørende plassen i sitt liv. Med den store hellige Teresa kunne hun si *Solo Dios basta – Gud alene er nok*.

Vi alle er gjenstand for Guds kjærlighet: *Gud har åpenbart sin kjærlighet til oss ved å sende sin enbårne Sønn til verden og slik gi oss livet med ham*. Nå er vi ikke alene lenger med vår ensomhet, med vår angst, kastet frem og tilbake som en båt i bølgene, nå gjelder det som apostelen Paulus sier: *Dere er elsket av Gud*. Da kardinalen av Köln var blitt meget syk, ble han spurt hvordan det stod til med ham. "Jeg er i Guds hender," svarte kardinalen, og Guds hender er trygge og sterke hender. Da jeg sist fredag var på besøk hos søster Nada, ga hun uttrykk for det samme. Karmelnonnens budskap er at vi må leve i kjærlighet til Gud siden Gud har elsket oss først. Jesus sier: *den som har mine bud og holder dem, det er han eller hun som elsker meg*. Den som elsker, vil være hos og tale med sin elskede. Her har vi den dypeste grunnen for karmelittnonnens meditasjon og bønnetimer. Og den som vet seg elsket av Gud, vil gi denne Guds kjærlighet videre til sine medmennesker. Den som elsker, vil også lære sin elskede bedre og bedre å kjenne. Bønn og meditasjon vil hjelpe til å gå dypere inn i Kristusmysteriet.

Dagens evangelium er i sin enkelhet ganske vanskelig. Mange mennesker opplever Guds åk alt annet enn lett, og vi alle til sine tider sikkert også. Grunnen er at vi ikke har funnet hvile hos Gud, hos Jesus, at vi ikke fullt ut har overgitt oss i Guds store og sterke hender som kan bære oss uansett hvordan livet arter seg. Ved avleggelsen av ordensløftene har vår søster helt og holdent overgitt seg til Gud, det som får bli tilbake, egentlig "nada", "ingenting."

Han, Kristus, må vokse og jeg må avta, en livsoppgave for oss alle. Et forbilde for sr. Nada var karmelnonnen Teresa Benedicta av Korset, eller Edith Stein, som hun het med borgerlig navn. Etter mange år som lektor og dosent, trådte hun i 1933 inn i karmelklostret i Köln. I et brev skriver hun: "Nå er jeg kommet til det stedet hvor jeg egentlig hørte hjemme for lenge siden." Og hun tilføyer: "Det er vårt kall å stå for Gud stedfortredende for alle."

Jeg tror og håper at vår sr. Nada er kommet til det stedet hvor hun hører hjemme, hvor hennes sjel finner hvile og hvor tunge byrder ikke tynger. Og at hun er gått som hun skrev som forord i sin magisteravhandling: *Ex umbris et imaginibus in veritatem. Fra dunkelhet og feilforestillinger til sannheten*.

Broen på lydbånd

For første gang i Broens historie foreligger nå bladet på lydbånd. Vi er svært glade for å endelig kunne tilby synshemmede den informasjon om Kirken i Norge og Verden, som bladet presenterer.

Det er organisasjonen KABB, Kristent Arbeid Blant Blinde og svaksynte, som har tatt på seg oppdraget å lese inn bladet.

Pådriver

Terje Harstveit Pedersen, selv synshemmet katolikk, har vært pådriver for å få Broen tilgjengelig på lydbånd. Generelt er det lite katolsk litteratur å få tak i på lydbånd, i hvert fall på norsk, så Pedersen er på egne og på synshemmedes vegne meget glad for dette tilbudet.

- For oss synshemmede blir katolsk orientering og liturgi basert på lesehjelp og utenatføring. Det betyr svært mye for oss å nå ha Broen tilgjengelig, og jeg gleder meg stort over dette.

- Kirken har en forpliktelse i sin tro i det å gjøre budskapet kjent for oss alle – så vel friske som syke. Jesus sa selv, da man fant ham blant syke, at det jo var de som trengte ham mest. Det er viktig at vi som Kirke legger vekt på dette oppdraget.

- Jeg forsøker å reklamere for bladet på lydbånd i våre informasjonskanaler, og jeg har møtt mye begeistring – også i våre naboland. Nå når Broen er tilgjengelig for synshemmede, ligger vi i Norge faktisk usedvanlig godt an, sammenlignet med våre naboland. Selv synshemmede katolikker i Sverige viser begeistring over muligheten for å få Broen. En synshemmet katolikk jeg har hatt kontakt med i Sverige ønsket faktisk å betale for annonsering av bladet i sitt land selv – det sier vel noe om det store behovet...

- Her i Norge prøver jeg å spre tilbudet gjennom ulike kanaler for synshemmede, men informasjonsflyten blant synshemmede går tradisjonelt og naturlig nok litt langsomt. Så det gjelder å være optimist og ikke miste motet når det gjelder antall abonnenter på lydbåndet. Det blir interessant å se hvordan det går. Jeg er meget spent!

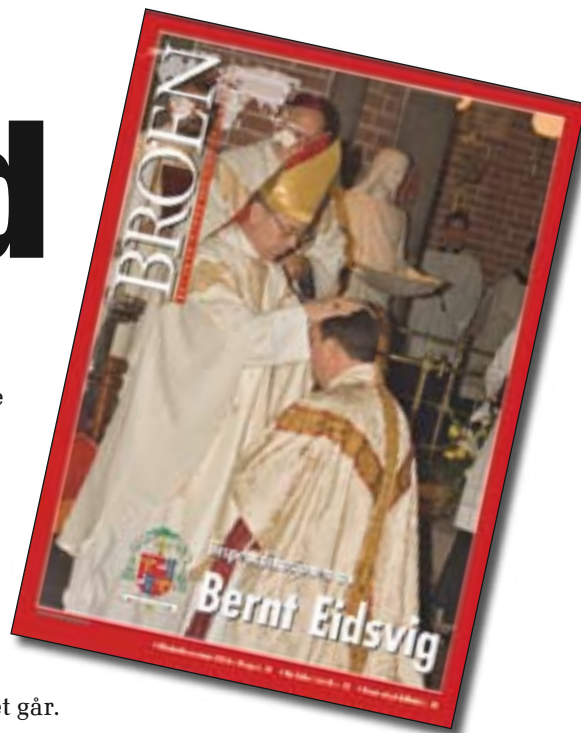
DAISY-format

KABB leser inn hele bladet i et såkalt DAISY-format. DAISY-lydboka, som er mp3-format, kan brukes på flere typer spillere. DAISY-CD kan ikke

- Kirken har en forpliktelse i sin tro i det å gjøre budskapet kjent for oss alle.

*Terje Harstveit Pedersen,
synshemmet katolikk*

spilles på vanlige CD-spillere. Du trenger en spiller som forstår DAISY-formatet, slik som *Plextalk* og *Victor*. Noen CD-spillere har denne muligheten innebygd, men det vil stå klart i CD-spillerens brukerveiledning om du er i tvil om din CD-spiller har denne funksjonen. Du kan også få dataprogram som forstår DAISY-formatet, slik som TBP-reader og LPplayer. Da kan man altså også spille fra PC. Man kan også bruke mp3-spiller, men da blir boka som en Audio-CD. Du har da ikke søkemulighet, men du kan lytte på den. Ved bruk av DAISY-spiller som er utviklet spesielt til dette formatet, vil man imidlertid få den totale opplevelsen av å lese en DAISY-lydbok, med alle de fordeler det innebærer.

DAISY er det nye lydformatet alle lydbokprodusenter i Norge har gått over til. Det skyldes at DAISY-formatet er et system som gjør at synshemmede kan lese bøker like raskt og enkelt som seende mennesker. Med DAISY kan man bla på samme måte som i vanlige bøker, dessuten er kvaliteten et stort fortrinn med DAISY. Kvaliteten på lyden er topp og blir ikke slitt.

Henvendelse for interesserte

Kjenner du synshemmede som kunne være interessert i å få Broen på lydbånd, så informer dem om tilbudet. Som papirutgaven er gratis for alle katolikker i Norge, så er også lydbåndet gratis. Lydbånd-prosjektet medfører imidlertid ekstra utgifter for bladet, så vi er glade for alle gode gaver.

Ved ønske om lydbånd-abbonnement, kontakt redaksjonssekretær Kristine Dingstad på telefon 23 21 95 37 tirsdag og onsdag.

Ønsker du kontakt med KABB, er telefon 69 81 69 81 og internett-adresse

www.kabb.no.

KD

Våre menigheter:

Kristus Konge-kirkens menighet i Narvik

3. søndag i advent 2005 er det 30 år siden den første messen ble feiret av biskop Johannes Wember i Kristus Konge-kirken i Narvik. Kirken ble vigslet 16. juni 1976. Det var den store tilstrømmingen av tyske fagarbeidere til lasteanleggene ved LKAB som gav støtet til at kirken ble reist.

Høsten 1972 fikk i Narvik egen prest, og den svenske sjømannskirken i Narvik åpnet sine dører for feiring av messer. Mange nålevende katolikker ser med takknemlighet på det gode samarbeidet som oppstod, til hjelp for utenlandske sjøfolk i byen.

Samtidig ble det samlet inn penger i Tyskland for realisering av egen katolsk kirke. Nå avdøde p. Rudolf Artz var pådriver for å samle midler. I 1974 begynte arbeidet med kirken. Biskop Wember hadde allerede bestemt hvilken kirke han ville reise, og i en samtale uttalte han:

Det er forunderlig hvor fattige vi er blitt. Vi bygger svære samfunnshus, saler for kroppsøving av alle slag, restauranter, dansesaler, og klubbhus reiser seg som paddehatter i hver eneste liten tettbebyggelse og by. Ja, selv den minste bygd får sitt hus til rekreasjon og sosialt samvær, - og så skal vi ikke ha råd til å bygge et rom, hvor vi bare kan komme sammen til bønn, tilbedelse og betraktning! Det vil nok snart vise seg helt nødvendig, ikke bare av religiøse, men også av rent psykiske og helsemessige grunner at vi mennesker til tider må lære oss "å trekke oss tilbake fra verden" - og lytte til Gud.

Kirkebygningen ble reist etter tegninger av arkitekt Harry Gangvik, Tromsø. Det ble et lukket rom med vinduer helt opp under taket, slik at lyset kommer inn indirekte. Rommet fikk en harmonisk form som innbyr

til bønn og meditasjon, og biskopen formet selv korveggen. Fra Tyskland kom et vakkert krusifiks, utskåret ca. 1720, og samtidig kom et vakkert tabernakel med "livstreet" i dørene, også tysk fra begynnelsen av 1800-tallet.

Da kirken stod ferdig og alle regninger var betalt, var det enda penger igjen. Dette mente p. Artz skulle gå til utsmykning. Han hadde møtt en kunstner i Fulda, Agnes Mann, som kom til Narvik høsten 1977. Hun var vel bereist i og kjent med Nord-Norge. Da hun trådte inn i Kristus Konge-kirken, sa hun: "Dette er et meget harmonisk rom, og vi må være svært forsiktige med hva vi setter inn!" Da hun kom til Narvik i 1978, hadde hun gjort planen klar for alteret og døpefonten. Alteret som skulle lages av fauskemarmor, ble kledd med et bronsearbeid. Døpefonten ble forholdsvis stor, også utført i fauskemarmor, åttekantet med bronserelieffer. Både ambon og tabernaklet fikk vakre symboler. Like før Agnes Mann døde i 1994, sendte hun et utkast til korsvei, som også pryder kirken, og beundres når vi holder vår økumeniske korsveiandakt i fasten. Korsveibildene er egenartede. Her er ingen soldater med. Det er du og jeg som dømmer Herren og følger ham til Golgata. Pontius Pilatus har fått narrelue. "Mennesket er ikke særlig intelligent som tror det kan drepe Gud!" sa hun.

Menigheten har en liten stamme av ivrige medlemmer av forskjellige

nasjonaliteter – filippinere, polakker, kroater – nordmenn er i mindretall.

Menigheten har i alle år lidd av stor gjennomtrekk. Mange kom, og mange reiste etter et kort opphold. Særlig beklaget vi at vi mistet de trofaste fra Sri Lanka, Peru, Etiopia og Eritrea.

Kristus Konge-kirken menighet ble opphøyet til eget sogn i 1988, men prestemangelen gjorde at vi måtte dele prest med Harstad i flere år, samtidig som presten også hver måned leste messe i Vesterålen. I denne tiden var ordningen den at de to første søndagene i måneden ble messen feiret om formiddagen, og de to siste søndagene om ettermiddagen. Fra i år har vi normal ordning.

Siden p. Rudolf Artz forlot Narvik i 1988, ble kirken først betjent av p. Andreas Zydek MSF, og etter ham kom i 1996 vår nåværende sogneprest, p. Marek Chelminiak MSF.

Magnus Pettersen
Ballangen